

Facultade de Belas Artes

Localización e contacto

Facultade de Belas Artes de Pontevedra

R/ Maestranza, 2
36002 Pontevedra

986 80 18 00

bbaa@uvigo.es

belasartes.uvigo.es

Equipo decanal

Decana

Silvia García Gonzalez
silviagarcia@uvigo.es

Vicedecana de organización académica

Susana Cendán Caaveiro
scendan@uvigo.es

Vicedecano de relacións internacionais

Carlos Tejo Veloso
internacional.bbaa@uvigo.es

Vicedecano de Imaxe e Calidade

Marcos Dopico Castro
mdopico@uvigo.es

Secretaría académica

Ana María Suárez Mariño
sacba@uvigo.es

Secretaría do Decanato

Maximino Villaverde Rodríguez
sdfba@uvigo.es

Secretaría de alumnado

Xefa de administración

María del Pilar Lores Baena

Posto Base

Alberto Mariño García

Teléfono: 986801805

Fax: 986801883
secfba@uvigo.es

Horario de atención ó público: de 9:00 a 14:00 h

Biblioteca

Biblioteca da Facultade de Belas Artes

A Biblioteca de Belas Artes forma parte do conxunto da Biblioteca Universitaria de Vigo (BUV) polo que se rexerá polo Regulamento da BUV aprobado en Xunta de Goberno o 27 de febreiro de 2002 e pola Normativa de Préstamo.

Fondos

A Biblioteca de Belas Artes conta con trinta e oito títulos de publicacións periódicas e dezanove mil títulos de monografías, a maioría de acceso directo na sala.

Servizos

Lectura en sala.

Préstamo a domicilio de fondos bibliográficos de tódala Biblioteca Universitaria.

O usuario terá á súa disposición na sala unha fotocopiadora de tarxeta dependente do servizo de reprografía da facultade.

Os servizos máis especializados (como ó acceso a internet para buscas bibliográficas, consulta asistida en bases de datos, etc...) así como a dirección, xestión e coordinación de tódalas bibliotecas do Campus de Pontevedra atópanse na Biblioteca Central do Campus.

Técnicos especialistas

Berta Gosende Vidal (quenda de mañá)

Ana Celia Rodríguez Buján (quenda de tarde)

Dirección

Facultade de Belas Artes
Rúa Maestranza, 2
36002 Pontevedra
España

Teléfono

986 801 836

Correo electrónico

presbel@uvigo.es

Horario

Luns a venres de 8.30 h a 20.45 h

Catálogo

O catálogo recolle tódolos fondos da Biblioteca da Universidade de Vigo e pódese consultar a través de internet.

http://biblio.cesga.es/search*gag

Redes sociais

<https://twitter.com/bibbelas>

<https://www.pinterest.com/bibbelas/>

Biblioteca Central do Campus de Pontevedra

Dirección

Faultade de Ciencias Sociais
Campus Universitario
36005 Pontevedra
España

Teléfono

986 802 006

Correo electrónico

dirbcp@uvigo.es

Subdirección

986 801 996

subdibcp@uvigo.es

Hemeroteca

986 801 996

hembcp@uvigo.es

Referencia

986 802 001

refbcp@uvigo.es

Catalogación

986 802 001

cata1bcp@uvigo.es

Préstamo

986 802 002

presbcp@uvigo.es

Laboratorios e obradoiros

Obradoiros multiusos

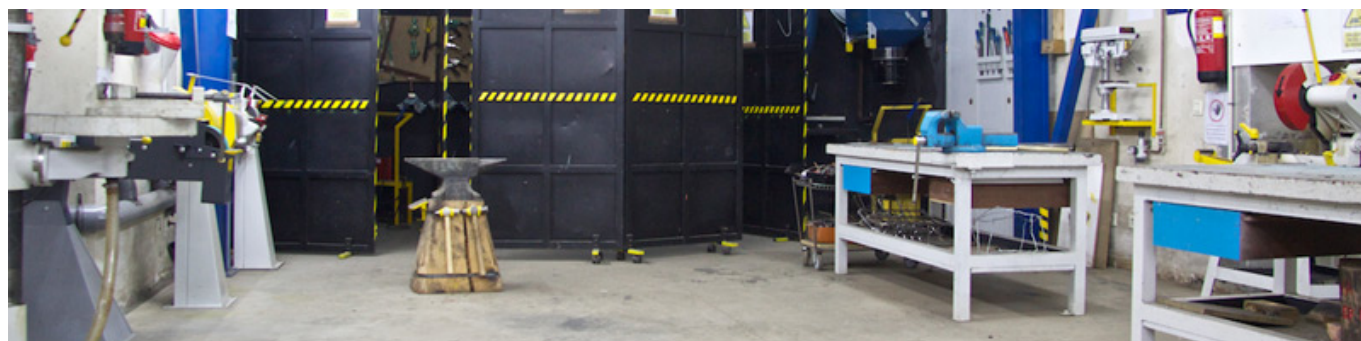
Técnicos especialistas responsables

Fernando Portasany Fernández

Eduardo Calzado Díaz

Horario

Luns a venres de 10.00 h a 17.00 h

Estes obradoiros están a cargo de técnicos especialistas que supervisan e apoian o traballo de investigadores e estudantes, proporcionando o asesoramento técnico necesario. Os obradoiros están dotados de ferramenta de man e maquinaria específicas.

Obradoiro de metal

Maquinaria e ferramenta para o traballo en metal: ferramenta de corte, pregado, soldadura, taladro, etc.

Obradoiro de madeira

Maquinaria e ferramenta para o traballo da madeira: escuadradoras, serras de disco e cinta, cepilladora, traladros de columna, etc.

Obradoiro de cerámica

Fornos cerámicos, tornos e outros medios para o traballo en barro e a cerámica.

Obradoiro de plástico

Espazo adecuado para aplicar procesos con plásticos e resinas. Maquinaria e ferramenta para manipulación de plásticos.

Obradoiro de baleirado e outros procedimentos

Espazo axeitado para a manipulación de escaiola e materiais similares.

Obradoiro de microfusión

Espazo para técnicas de moldeo especiais, dotado de instalacións de microfusión.

Obradoiro de serigrafía

Infraestrutura e maquinaria para a serigrafía: realización de pantallas por medios fotomecánicos, sistemas informáticos, distintos medios de estampación. Cabina de pintura a pistola. Instalación para aplicar pinturas e vernices con técnicas aerográficas.

Aula de internet

A aula de internet está asistida por un bolseiro da Universidade de Vigo. Nela os estudantes dispoñen de equipamentos informáticos para a realización de traballos e de acceso a Internet para consultas relacionadas cos seus estudos.

Laboratorio de audiovisuais

O laboratorio de Audiovisuais está destinado á investigación e á docencia. Dispón de vinte postos dotados con equipamentos de edición dixital.

Laboratorio de informática

O laboratorio de Informática está destinado á investigación e á docencia. Dispón de vinte postos dotados con equipamentos informáticos para edición de imaxe dixital, 3D, deseño de páxinas Web e tratamento fotográfico dixital.

Laboratorio de técnicas gráficas

Técnico especialista responsable

José Angel Zabala Maté

O laboratorio de Técnicas gráficas está destinado á docencia e investigación. Dispón de instalacións para gravado calcográfico.

Laboratorio de fotografía e vídeo

Técnico especialista responsable

Andrés Pinal Rodríguez

Espazo de capacidade media. Dotado de diferentes medios de iluminación continua e de flash, tanto cenital coma de chan, móbiles e regulables de forma centralizada. Dispón de paredes con illamento acústico e de paneis móbiles para a elaboración de cromas.

Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P01M080V01101	Gnoseoloxía da Arte	1c	6
P01M080V01102	Recursos Cognitivos e Metodolóxicos	1c	6

P01M080V01103	Tendencias e Modos de Producción Contemporánea	1c	6
P01M080V01104	Laboratorio de Espazo	2c	6
P01M080V01105	Laboratorio de Tempo	2c	6
P01M080V01106	Laboratorio de Número	2c	6
P01M080V01107	Laboratorio de Unicidade	2c	6
P01M080V01108	Laboratorio de Espazo (II)	2c	3
P01M080V01109	Laboratorio de Tempo (II)	2c	3
P01M080V01110	Laboratorio de Número (II)	2c	3
P01M080V01111	Laboratorio de Unicidade (II)	2c	3
P01M080V01112	Laboratorio de Espazo (I)	1c	3
P01M080V01113	Laboratorio de Tempo (I)	1c	3
P01M080V01114	Laboratorio de Número (I)	1c	3
P01M080V01115	Laboratorio de Unicidade (I)	1c	3
P01M080V01201	Perspectivas Actuais	2c	12
P01M080V01202	Proxecto Expositivo	1c	3
P01M080V01203	Taller de Artista Invitado	1c	3
P01M080V01204	Prácticas Externas	1c	3
P01M080V01205	Taller Tecnolóxico	1c	3
P01M080V01206	Liñas de Investigación	1c	3
P01M080V01207	Taller de Investigador Invitado	1c	3
P01M080V01208	Casos de Estudo	1c	3
P01M080V01209	Modelos e Disciplinas Auxiliares	1c	3
P01M080V01210	Traballo de Fin de Máster	2c	6
P01M080V01211	Taller Fotográfico	1c	3
P01M080V01212	Taller de Artista Invitado	2c	3
P01M080V01213	Liñas de Investigación	2c	3
P01M080V01214	Modelos e Disciplinas Auxiliares	2c	3

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Gnoseoloxía da Arte				
Materia	Gnoseoloxía da Arte			
Código	P01M080V01101			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Moraza Pérez, Juan Luís			
Profesorado	Martínez de la Colina, Juan Antonio Sisenando Moraza Pérez, Juan Luís			
Correo-e	julumoraza@gmail.com			
Web	http://escultura.uvigo.es/web			
Descrición xeral	Esta materia está destinada á determinación das condicións gnoseolóxicas da experiencia artística, o que inclúe a proporción de competencias de carácter epistemolóxico (recursos de indagación metacognitiva, factores de congruencia, verdade e falsación, etc.) e de carácter propiamente artístico.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Capacidade para aplicar los conocimientos adquiridos y resolver problemas dentro de un contexto interdisciplinar en el entorno de las Bellas Artes.	• saber • saber facer
CG2	Capacidade de síntesis, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber
CG4	Capacidade para integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir de informacións incompletas ou limitadas, que inclúan reflexións sobre as responsabilidades sociais, éticas e culturais vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG6	Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en grande medida autodirixido e autónomo.	• saber
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber
CE8	Eb) Capacidade para analizar e contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	• saber
CE9	Ec) Capacidade para identificar os elementos que determinan a arte e a ciencia.	• saber
CE12	Ef) Coñecer e saber manexar recursos e procedementos metodolóxicos que lle permitan analizar, indagar e desenvolver investigacións no terreo da teoría da arte.	• Saber estar / ser
CE15	Ei) Capacidade para desenvolver traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• saber facer
CE19	Em) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dunha obra de arte.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Emisión dun informe e desenvolvemento dun proxecto ligado ás condicións gnoseolóxicas da arte.	CG1 CG2 CG4 CG6
Desenvolvemento dun traballo de investigación intenso e continuado dentro do campo da indagación artística e as súas disciplinas auxiliares.	CG1 CG2 CG4 CG6
Adecuación dos medios técnicos e expresivos aos obxectivos e as necesidades.	CG1 CG2 CG4 CG6

Capacidade para optimizar os procesos de traballo e de aprendizaxe superior autoregulado, mediante técnicas de distanciamento crítico, interpretación e autoevaluación.	CG1 CG2 CG4 CG6
Desenvolvemento dun traballo creativo intenso e continuado dentro dalgunha das disciplinas do campo das artes plásticas.	CE7 CE8 CE9 CE12 CE15 CE19
Optimización dos procesos de creación e investigación máis alá do proxectado.	CE7 CE8 CE9 CE12 CE15 CE18 CE19
Confección dun proxecto e informe de creación e investigación, axeitadamente documentado e disciplinariamente pertinentes.	CE7 CE8 CE9 CE12 CE15 CE18
Comunicación pública -tanto oral como escrita- de obxectivos e resultados das indagacións artísticas.	CE8 CE18

Contidos

Tema	
1. Gnoseologia da arte	a) creación versus investigación b) a arte nas sociedades do coñecemento. b) saboer versus coñecemento.
2. o saber da arte	a) a arte como saber b) representación e realidade en arte
3. procesos artísticos.	a) natureza procesual da arte b) a práctica como teoría d) procesos e principios
4. Casos de estudo e desenvolvementos de traballo.	a) Artistas contemporaneos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	0	10
Estudo de casos	0	10	10
Obradoiro	15	23	38
Seminario	0	8	8
Resolución de problemas	0	65	65
Actividades introdutorias	5	0	5
Informe de prácticas	0	14	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia. Ofrecen desenvolvementos conceptuais, informacións e documentos.
Estudo de casos	Desenvolvementos analíticos de casos concretos en relación ao temario.
Obradoiro	Espazo de taller e traballo persoal.
Seminario	Análise en grupo de resultados persoais e colectivos. Discusión seminarial.
Resolución de problemas	Espazo de elaboración no proceso de asimilación de competencias, en base a propostas concretas de exercicios baseados no illamento de variables e na articulación global da experiencia artística e investigadora.
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información dos alumnos e presentación da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia. Ofrecen desenvolvementos conceptuais, informacións e documentos.
Obradoiro	Espazo de taller e traballo persoal.
Seminario	Titoría en grupo para a resolución dos traballos plantexados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	A avaliación será continuada, polo que a asistencia habitual é imprescindible, pois o curso organízase de acordo a unha estrutura e calendario de exercicios, cada un dos cales derivará unha cualificación acumulativa, e cuxa presentación puntual será imprescindible. Eventualmente, esta batería de exercicios poderá inculir probas que permitan verificar o grao de asimilación dos contidos, categorías e parámetros manexados durante o curso.	100	CG1 CG2 CG4 CG6 CE7 CE8 CE9 CE12 CE15 CE18 CE19

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación baséase na evolución persoal na capacidade de asimilación de información, capacidade de razoamento, axilidade mental, improvisación, elección e decisión, o desenvolvemento da sensibilidade plástica, a capacidade de organización, perceptual habilidades e habilidades de construción en execución real, a capacidade das fontes iconográficas e documentais xestión, coherencia entre os enfoques e resultados, e actitudes relacionadas coa curiosidade, vontade, traballo duro, a iniciativa persoal, participación e contribución ao traballo común, a capacidade de enriquecer o debate, etc.

Isto implica a adecuación catro criterios de avaliación: a comprensión, razoamento, planificación e desenvolvemento.

As probas de avaliación da chamada ordinaria será o 25 de xaneiro de 2017.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación no seguinte enlace

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Efland, Arthur D., Arte y cognición, Octaedro, 2004, Barcelona
 Rozet, I.M., Psicología de la fantasía, Akal, 1981, Madrid
 Christopher Alexander, Ensayo sobre la síntesis de la forma, Infinito, 1976, Buenos Aires
 Christopher Alexandre, El modo intemporal de construir, GG, 1979, Barcelona
 Steiner, George, Gramáticas de la creación, Siruela, 2001, Madrid

Bibliografía Complementaria

Baudrillard, Jean, La seducción, Cátedra, 1998, Madrid
 Marina, J.A., La educación del talento, Ariel, 2010, Barcelona
 Marina, J.A., Elogio y refutación del ingenio, Anagrama, 1992, Barcelona
 Marina, J.A., Las arquitecturas del deseo, Anagrama, 2007, Barcelona
 Perniola, Mario, Del sentir, Pre-textos, 2008, Valencia
 Perniola, Mario, El arte y su sombra, Cátedra, 2002, Madrid
 Prada, Juan Martín, Otro tiempo para el arte. Cuestiones y comentarios sobre el arte actual, Sandemá, 2012, Valencia
 Bal, Michelle, A Mieke Bal Reader, University of Chicago Press, 2006, Chicago
 Foucault, Michel, Las palabras y las cosas, Siglo XXI, 2010, Méjico
 Platon, La República (Libro VI), Akal, 2008, Madrid

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Recursos Cognitivos e Metodolóxicos				
Materia	Recursos Cognitivos e Metodolóxicos			
Código	P01M080V01102			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Ruíz de Samaniego García, Alberto José			
Profesorado	Ruíz de Samaniego García, Alberto José			
Correo-e	sama@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia oríéntase *cara a la indagación de *os recursos cognitivos *e *metodolóxicos que vinculan la creación *e la investigación artística			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE1	Ga) Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar no ámbito das Belas Artes.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE2	Gb) Capacidade de síntese, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE3	Gc) Capacidade para concibir e estruturar proxectos de investigación con rigor académico.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE4	Gd) Capacidade para integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir de informacións incompletas ou limitadas, que inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais, éticas e culturais vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE5	Ge) Capacidade para expoñer e comunicar oralmente e por escrito os seus coñecementos a un público especializado e non especializado de xeito claro e sen ambigüidades.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE6	Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido e autónomo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE8	Eb) Capacidade para analizar e contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE10	Ed) Coñecer e resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE11	Ee) Coñecer e saber manexar instrumentos, recursos e métodos para a produción creativa e artística.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE12	Ef) Coñecer e saber manexar recursos e procedementos metodolóxicos que lle permitan analizar, indagar e desenvolver investigacións no terreo da teoría da arte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE14	Uh) Capacidade para recoñecer a importancia do desenvolvemento persoal na planificación e produción de proxectos artísticos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE15	Ei) Capacidade para desenvolver traballo en equipo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

CE16	Ex) Capacidade de reflexión e de autocrítica.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE17	Ek) Capacidade para comprender que a creación e a investigación son tarefas en continua innovación.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE19	Em) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dunha obra de arte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE20	En) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dun traballo de investigación.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE21	Eo) Capacidade para distinguir obras de arte e traballos de investigación innovadores. Ep) Coñecemento dos modos de presentación pública do TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE22	Eq) Desenvolvemento de habilidades cognitivas avanzadas relacionadas coa creación dun perfil artístico e investigador no TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE23	Er) Capacidade para elaborar un texto reflexivo sobre a obra creativa concreta desenvolvida no TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE24	E) Capacidade para organizar un proxecto expositivo de obra artística para un espazo específico e nun tempo concreto (TFM).	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE25	Et) Capacidade para comunicar con claridade e resolución os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, materializados no traballo creativo presentado como TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE26	Eu) Desenvolver habilidades de xestión da información para propósitos artísticos e investigadores no TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE27	Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar na contorna das Belas Artes.	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE10 CE11 CE12 CE14 CE15 CE16 CE17 CE18 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE24 CE25 CE26 CE27

*NuevaCapacidad de síntese, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	CE1
Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar na contorna das Belas Artes.	CE2
Capacidade para concibir e estruturar proxectos de investigación con rigor académico.	CE3
Capacidade para integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir de informacións incompletas ou limitadas, que inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais, éticas e culturais vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	CE4
Capacidade para expor e comunicar oralmente e por escrito os seus coñecementos a un público especializado e non especializado de maneira clara e sen ambigüidades.	CE5

Contidos

Tema	
1. A estética como fundamento da existencia.	*Friedrich *Nietzsche-
2. A obra de arte e as pasaxes de *Walter *Benjamin	*Walter *Benjamin
3. A esencia da obra de arte.	Martin *Heidegger
4. Traxedia, teatro épico, teatro da crueldade.	Aristóteles, *Brecht, *Artaud.
5. *Situacionismo	Guy *Debord.
6. *Escopia.	Jacques *Lacan
7. Perspectivas *fenomenológicas.	*Merleau-*Ponty
8. Linguaxe e mito	*Levi-Strauss
9. *Desobra	*Maurice *Blanchot
10. O sentido en suspenso	Jean-Luc *Nancy
11. A imaxe **palimpsesto	Jean-Luc *Godard.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	0	3
Lección maxistral	21	0	21
Traballo tutelado	0	20	20
Presentación	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	0	82	82
Práctica de laboratorio	0	3	3
Informe de prácticas	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información dos alumnos e presentación da **materia
Lección maxistral	Exposición dos contidos da **materia. *Comprobación do cadro de experiencias básicas debatendo imaxes e narracións seleccionados da contorna tradicional e contemporánea.
Traballo tutelado	Desenvolvemento produtivo, ***apartir dos aspectos, *variables, ideas e formulacións.
Presentación	Seminarios colectivos para exposición do traballo autónomo, análise e debate do material *gráfico e *documental das experiencias creativas e investigadoras do estudante, xustificando os recursos e métodos de traballo
Resolución de problemas de forma autónoma	Exercicios sobre os recursos e métodos para a creación e a investigación artística contemporánea: o risco como factor, a crise como criterio, a mirada *selectiva da arte.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades enfocadas a tomar contacto e solicitar información para o estudante e presentación da materia.
Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	Seminarios colectivos onde analizarán e debaterán documentos bibliográficos e audiovisuais ao redor de autores e teorías da arte e a estética.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas

Lección maxistral	Exame teórico de desenvolvemento **argumentativo.	0	CE2 CE4 CE5 CE7 CE8 CE12 CE16 CE23 CE25
Resolución de problemas de forma autónoma	(*)Avaliación baseada na **obligatoria presentación de todos os exercicios programados,realizados de forma autónoma.	100	CE1 CE2 CE4 CE7 CE8 CE12 CE16 CE23 CE25
Traballo tutelado	(*)Avaliación progresiva da *asimilación de contidos **metodolóxicos e cognitivos, do índice de eficacia, calidade e do pensamento creador e investigador nos exercicios realizados, valorando a participación activa.	0	CE1 CE2 CE6 CE7 CE10 CE16 CE17
Presentación	Presentación pública dun traballo individual.	0	CE2 CE4 CE5 CE7 CE8 CE12 CE16 CE23 CE25
Práctica de laboratorio	(*)Realización de exercicios programados.	0	CE1 CE2 CE4 CE7 CE8 CE12 CE16 CE23 CE25

Informe de prácticas	(*)Presentación dun *dossier-memoria *explicativo do desenvolvemento do traballo realizado de forma *presencial e autónoma.	0	CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE10 CE11 CE12 CE14 CE15 CE16 CE17 CE18 CE19 CE20 CE21 CE22 CE23 CE24 CE25 CE26 CE27

Outros comentarios sobre a Avaliación

A presentación do traballo realizarase 0 14 de xaneiro.

Proba extraordinaria de xullo: 2 de xullo, 12.30h.

*Tutorías: 10*h. - 15*h. Martes. Primeiro cuadrimestre

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

RUIZ DE SAMANIEGO, Alberto, Cuerpos a la deriva, Abada Editores, Madrid, 2017

RUIZ DE SAMANIEGO, Alberto, Las horas bellas. Escritos sobre cine, Abada Editores, Madrid, 2015

Bibliografía Complementaria

BENJAMIN, Walter, Infancia en Berlín hacia 1900, Alfaguara, Madrid, 1982

ALPERS, Svetlana,, El arte de describir. El arte holandés en el siglo XVII, Hermann Blume, Madrid, 1987

BARTHES, Roland, La cámara lúcida, Paidós, Barcelona, 1997

BARTHES, Roland, El placer del texto, Siglo XXI, México, 1982

BENJAMIN, Walter, El concepto de crítica de arte en el romanticismo alemán, Península, Barcelona, 1988

BERGER, John y MOHR, Jean, Otra manera de contar, Mestizo, Murcia, 1997

BERGER, John y MOHR, Jean,, Te envío un rojo cadmio... Cartas entre John Berger y John Christie, Actar, Barcelona, 2000

CALVINO, Italo, Seis propuestas para el próximo milenio, Siruela, Madrid, 1994

DAVIS, Flora, La comunicación no verbal, Alianza Editorial, Madrid, 1998

ECO, Umberto, Seis paseos por los bosques narrativos, Lumen, Barcelona, 1996

ECO, Umberto, Lector in fábula (La cooperación interpretativa en el texto narrativo), Lumen, Barcelona, 1993

FERNÁNDEZ DEL BUEY, F., La ilusión del método, Crítica, Barcelona, 1991

ECO, Umberto, Obra abierta. Forma e indeterminación en el arte contemporáneo, Seix Barral, Barcelona, 1965

JULIEN, François, Tratado de la eficacia, Siruela, Madrid, 1999

KRAUSS, Rosalind E., El inconsciente óptico, Tecnos, Madrid, 1993

LEVI-STRAUSS, Claude, Mirar, escuchar, leer, Siruela, Madrid, 1994

LEVI-STRAUSS, Claude, El pensamiento salvaje, Fondo de cultura económica, México, 1997

MORIN, Edgar, Los siete saberes necesarios para la educación del futuro, Paidós Iberica, Barcelona, 2001

MORIN, Edgar, Introducción al pensamiento complejo, Gedisa, Barcelona, 1994

PAREYSON, Luigi, Conversaciones de estética, La balsa de la medusa, Visor, Madrid, 1988

PIERANTONI, Ruggero, El ojo y la idea, Paidós Comunicación, Barcelona, 1984

Recomendacións

Outros comentarios

---

*Tutorías: martes 10-15*h. (Primeiro *cuatrimestre).

Lugar: despacho do profesor. Departamento de pintura.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Tendencias e Modos de Producción Contemporánea				
Materia	Tendencias e Modos de Producción Contemporánea			
Código	P01M080V01103			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	Hernández Sánchez, Jesús			
Profesorado	Hernández Sánchez, Jesús Méndez Fernández, María Olga			
Correo-e	jhs@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A presente materia é unha posta en valor das tendencias actuais da arte contemporánea. Trata os feitos e valores fundamentais da produción artística mais recente e das súas causas conceptuais, sociais e culturais. Pensar, sensibilizarse e comprender como xorde e compórtase a creación artística no tempo presente e cales son as principais liñas de influencia.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer
CG2	Capacidade de síntesis, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber facer
CE2	Gb) Capacidade de síntese, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	
CE6	Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido e autónomo.	• saber facer
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber facer
CE8	Eb) Capacidade para analizar e contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	• saber
CE13	Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	• saber
CE14	Eh) Capacidade para recoñecer a importancia do desenvolvemento persoal na planificación e produción de proxectos artísticos.	• Saber estar / ser
CE16	Ex) Capacidade de reflexión e de autocrítica.	• saber facer • Saber estar / ser
CE19	Em) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dunha obra de arte.	• saber • saber facer
CE24	E) Capacidade para organizar un proxecto expositivo de obra artística para un espazo específico e nun tempo concreto (TFM).	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir un bo coñecemento e practicar un adecuado facer artístico contemporáneo.	CB4 CG2 CE2 CE6 CE7 CE8 CE13 CE14 CE16 CE19 CE24

Contidos	
Tema	
Dúas leccións de tendencias contemporáneas	O Profesor Juan Fernando Delaiglesia y González de *Peredo (Catedrático emérito de escultura), impartirá dúas sesións (3*h. cada sesión) ao redor dos modos de produción contemporánea. 1. ""A Gran *Cuatridad"": modo, interpretación, obra, autor. 2. ""*Autoevaluación *activadora"". a) Motivación durante a xestación. *b) Valoración de obra terminada.
Tendencias e modos de produción contemporánea	1.- Tempo e espazo actual. Desde a experiencia "antigenealógica" moderna á aventura da manipulación dun xenoma humano manipulado. "Biohipercapitalismo" e obra de arte (nin sólido, nin líquido nin gaseoso: o estadio espuma ou "aire en lugar inesperado"). 2.- Modos de produción contemporánea. Análise, crítica e interpretación dos acontecementos que marcan a arte contemporánea nos últimos decenios (eventos, bienais, política expositiva en museos de arte contemporánea, exposicións en galerías privadas, redes sociais, etc.) 3.- Artistas e proceso contemporáneo. Presentación, estudo e caracterización dunha *selección de artistas contemporáneos traballando e pensando, comunicando, o seu proceso creativo. O artista sen mediadores, sen axentes, sen críticos, sen comisarios,... As 2 últimas sesións de 3 horas serán destinadas a expor cada alumna e alumno o seguinte: -Análise de cales son os criterios contemporáneos utilizados e aplicados ao proxecto. -Valoración da elección de criterios para o proxecto de obra artística contemporánea que se realiza ou a realizar no futuro inmediato. A profesora Mª Olga Méndez Fernández, profesora invitada da Universidade de Zaragoza, impartirá dúas sesións de tres horas relacionadas cos apartados 2 y 3 citados con anterioridade.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	0	40	40
Saídas de estudo	0	5	5
Presentación	6	0	6
Resolución de problemas	3	75	78
Lección maxistral	21	0	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Análise de feitos, acontecementos ou eventos artísticos cotemporáneos en relación ao facer e pensar nos procedementos aplicados. Interpretación de diferentes aspectos de obras doutros artistas contemporáneos en relación ao proceso de xeración de creación artística *implementado.
Saídas de estudo	Visitas a eventos, centro de arte, museos, galerías de arte, institucións... de interese académico e profesional para o estudante.
Presentación	Posta en común das alumnas e alumnos dos fundamentos básicos contemporáneos aplicados ao seu proceso artístico. Presentación das causas e motivos que fan que o proxecto creativo que leva a cabo por cada alumna e alumno vincúlase necesariamente a criterios contemporáneos de creación. Exposición de como o proxecto ou as pezas creativas xeradas conteñen tanto os fundamentos básicos como os criterios de *contemporaneidad aplicados.
Resolución de problemas	Aplicación e posta en marcha dos problemas derivados do estudo, análise, criterio, proceso e procedemento contemporáneo empregados no modo de realizar o traballo artístico como obra de arte. Resolver as pezas (problemas/exercicios) baixo a natureza contemporánea da súa caracterización.
Lección maxistral	Exposición polo profesorado de diferentes sesións ao redor dos ámbitos, as formulacións, o pensamento e o modo de facer da arte contemporáneo. Debates abertos ao final de cada sesión con obxecto de traballar o xuízo crítico do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Presentación A cada alumna e cada alumno faráselle un seguimento individual dunha presentación/exposición que realizará ao final da materia, presentación relativa aos criterios básicos e principais fundamentos de ascendencia contemporánea que inclúen na súa proposta de traballo artístico e pensamento creador.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Cada alumna e cada alumno individualmente realizará unha presentación/exposición de entre 15 e 25 minutos sobre os criterios básicos e principais fundamentos de orixe contemporánea que inclúen na súa proposta de traballo artístico e pensamento creador.	100	CB4 CG2 CE7 CE8 CE13 CE14 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia as 30 horas de clase presencial é un requisito indispensable para superar a materia.

Presentación/exposición oral durante as dúas derradeiras sesións da materia.

Avaliarase a calidade e adecuación da proposta aos criterios e fundamentos elixidos pola alumna ou alumno para vincular tanto ao seu modo de facer creativo como ao seu pensamento creador.

Convocatoria xullo:

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DANTO, Arthur C., Después del fin del arte. El arte contemporáneo y el linde de la historia, Paidós Ibérica, 1999, Barcelona
 Anna Maria Guasch, El arte en la era de lo global 1989/2015, Alianza Forma, 2016, Madrid
 Kelly Grovier, Art since 1989, Thames & Hudson, 2015, London
 Graciela Speranza, Cronografías. Arte y ficciones de un tiempo sin tiempo, Editorial Anagrama, 2017, Barcelona
 Giorgio Griziotti, Neurocapitalismo. Mediaciones tecnológicas y líneas de fuga, Editoiral Melusina, 2017, Santa Cruz de Tenerife
 Luciano Concheiro, Contra el tiempo. Filosofía práctica del instante, Editorial Anagrama, 2016, Barcelona
 Sloterdijk, Peter, Esferas III. Espumas, Editorial Siruela, 2006, Madrid
 Sloterdijk, Peter, Los hijos terribles de la edad moderna. Sobre el experimento antigenealógico de la modernidad, Editorial Siruela, 2015, Madrid
 Vila-Matas, Enrique, Kassel no invita a la lógica, Editorial Seix-Barral, 2014, Barcelona
 VV.AA., Art at the turn of the milenium, Taschen, 1999, London
 Jimenez, Marc, La querella del arte contemporáneo, Amorrortu, 2010, Buenos Aires
 Bauman, Zygmunt, Arte, ¿líquido?, Ediciones Sequitir, 2007, Madrid
 Michaud, Yves, El arte en estado gaseoso, Fondo de Cultura Económica, 2007, México D.F.
 Foster, Hal, Malos nuevos tiempos. Arte, crítica, emergencia, AKAL/ARTE CONTEMPORÁNEO, 2017, Madrid
 Ramírez, Juan Antonio y Carrillo, Jesús (eds), Tendencias del arte, arte de tendencias a principios del siglo XXI, Editorial Cátedra, 2004, Madrid
 Sloterdijk, Peter, Has de cambiar tu vida, Editorial Pre-textos, 2012, Valencia
 Bourriaud, Nicolas, Radicante, Adriana Hidalgo Editora, 2009, Buenos Aires
 Bourriaud, Nicolas, La exforma, Adriana Hidalgo Editora, 2015, Buenos Aires
 Vettese, Ángela, El arte contemporáneo, Edicionos Rialp, 2013, Madrid
 Demos, T.J., Against the Anthropocene. Visual culture and enviroument today, Steinberg Press, 2012, London
 Laddaga, Reinaldo, Estética de laboratorio, Adriana Hidalgo Editora, 2010, Buenos Aires
 Martín Prada, Juan, Prácticas artísticas e internet en la época de las redes sociales, AKAL/ARTE CONTEMPORÁNEO, 2015, Madrid
 Brea, José Luis, Las tres eras de la imagen, AKAL/ESTUDIOS VISUALES, 2010, Madrid
 Castro Florez, Fernando, Estética a golpe de like, NewCastle Ediciones, 2016, Murcia
 Castro Florez, Fernando, Contra el Bienalismo, AKAL/ARTE CONTEMPORÁNEO, 2018, Madrid
 Ward, Ossian, Ways of looking. How to experience contemporary art, Laurence King Publishing, 2014, London
 D'Ancona, Matthew, Post-Truth. The new war on truth and how to fight back, Bury Press, 2017, London

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Outros comentarios

Jesús Hernández: *Tutoría xoves de 08,30 a 14,30 (pódese variar ao longo do ano académico en función dos horarios do profesor no grao de Belas Artes ao ter que impartir unha materia transversal de luns a venres).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Espazo				
Materia	Laboratorio de Espazo			
Código	P01M080V01104			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Matesanz Pérez, María Consuelo			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Tempo				
Materia	Laboratorio de Tempo			
Código	P01M080V01105			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Tejo Veloso, Carlos			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Número				
Materia	Laboratorio de Número			
Código	P01M080V01106			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	1	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Heyvaert , Ann			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Unicidade				
Materia	Laboratorio de Unicidade			
Código	P01M080V01107			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	1	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Perez-Jofre Santesmases, Ignacio			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Espazo (II)				
Materia	Laboratorio de Espazo (II)			
Código	P01M080V01108			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Matesanz Pérez, María Consuelo			
Profesorado	Guimerans Rodríguez, Emilia Matesanz Pérez, María Consuelo			
Correo-e	chmatesanz@wanadoo.es			
Web				
Descrición xeral	O seminario propón desenvolver unha aproximación a o feito artístico actual e máis especificamente, o seu interese diríxese cara a os proxectos de creación en os que latexan cuestións referidas a a identidade, onde se aúnan: texto, corpo e contexto.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Capacidade de síntesis, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber
CG6	Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en grande medida autodirixido e autónomo.	• saber facer • Saber estar / ser
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber • saber facer
CE8	Eb) Capacidade para analizar e contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	• saber
CE13	Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	• saber • saber facer
CE14	Eh) Capacidade para recoñecer a importancia do desenvolvemento persoal na planificación e produción de proxectos artísticos.	• saber • Saber estar / ser
CE17	Ek) Capacidade para comprender que a creación e a investigación son tarefas en continua innovación.	• saber
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• saber facer
CE19	Em) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dunha obra de arte.	• saber facer
CE20	En) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dun traballo de investigación.	• saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Nova	CG2 CG6 CE7 CE8 CE13 CE14 CE17 CE18 CE19 CE20
Nova	

Contidos
Tema

Individuo e espazo	I.1- Economía, cultura, política, relixión en a organización de o territorio. I.2- Etnocentrismo e Cosmovisión I.3- Topofilia I.4- Diferenzas individuais en a percepción de o espazo. Subjetividade e distancia I.5- Psicología espacial. I.6- Xogos espazo-temporais
Espazo e proceso creativo. Desenvolvemento de proxectos	2.1- Proporción e corpo. Habitar ou mirar. O espazo a imaxe e semellanza de o ser humano. 2.2- Escenografía de a exposición
Fractura generacional. Novas tecnoloxías, novas relacións, novos espazos.	3.1- Espazo virtual 3.2- Interactividad e comunicación
Relación entre obxecto e espazo. De forma complementaria impartiranse contidos relacionados coa cerámica. Poderase utilizar o laboratorio como lugar de experimentación cos procesos *cerámicos	4.1- Territorialidade do obxecto 4.2- *Substancia, materia, cor 4.3- Forma, estrutura, arquitectura

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe baseado en proxectos	9	43	52
Debate	3	0	3
Lección maxistral	8	0	8
Estudo previo	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	As profesoras traballarán co alumnado na resolución de traballos creados no laboratorio.
Debate	Os debates pon en valor os puntos de vista e reforzan a capacidade *discursiva do alumno. Os traballos se *autocuestionan ao mostrarse no ámbito plural do debate.
Lección maxistral	As profesoras exporán os contidos da materia coa axuda de material audiovisual.
Estudo previo	As profesoras farán introducións daqueles contidos que despois se desenvolverán nos proxectos dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Propor a experiencia das emocións e as *senciones con respecto ao seguimento e valoración dos proxectos. As profesoras estarán atentas aos procesos de sensibilización do proxecto, máis que á súa rotunda coherencia. O obxectivo do proxecto é darse conta en que momento o traballo é dialogante, aberto e eficaz.
Debate	O debate é unha practica para o coñecemento e a experiencia sedimentada do que facemos. É importante que o alumno coñeza o que fai nun ambiente crítico.
Estudo previo	O alumno deberá coñecer referentes próximos á súa práctica *artística, pero tamén como afectan e inflúen no seu proxecto persoal.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Aprendizaxe baseado en proxectos	As profesoras estarán atentas aos procesos de sensibilización do proxecto, máis que á súa rotunda coherencia. O obxectivo do proxecto é darse conta en que momento o traballo é dialogante, aberto e eficaz.	60	
	A asistencia ás clases será importante		
Debate	Participación activa do estudante nos debates que se xeren na aula.	10	
Lección maxistral	A asistencia como a participación son necesarias para lograr afianzar os contidos das clases teóricas.	20	
Estudo previo	O estudante deberá partir de certo coñecemento e experiencia cos contidos e proxectos que se van a desenvolver na materia.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BAUMAN, Zigmunt, Arte Líquido, Sequitur, 2007, Madrid

CARR, Nicholas, El gran interruptor. El mundo en red. De Edison a Google., Deusto, 2009, Barcelona

CASTELLS, Manuel, La era de la información: economía, sociedad y cultura. Vol. 1. La sociedad red., Alianza Editorial, 2005, Madrid

LEFEBVRE, Henri, La producción del espacio., Capital Swing, 2013, Madrid

PEREC, Georges, Especies de espacios, Montesinos, 2003, Barcelona

RHEINGOLD, Howard, Realidad virtual, gedisa, 1994, Barcelona

TUAN, Yi-Fu, Topofilia, Melusina, 2007, Santa Cruz de Tenerife

RHEINGOLD, Howard, Realidad virtual, gedisa, 1994, Barcelona

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Laboratorio de Número (II)/P01M080V01110

Laboratorio de Tempo (II)/P01M080V01109

Taller de Artista Invitado/P01M080V01212

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Laboratorio de Espazo (I)/P01M080V01112

Laboratorio de Número (I)/P01M080V01114

Laboratorio de Tempo (I)/P01M080V01113

Outros comentarios

Esta programación pode ser lixeiramente modificada en función das condicións concretas do curso.

---

*TUTORÍAS:

Chelo *Matesanz Pérez:

martes, de 12:30*h a 15:30*h

Mércores, de 11:30*h a 14:30*h

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Tempo (II)				
Materia	Laboratorio de Tempo (II)			
Código	P01M080V01109			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Fernández, Félix			
Profesorado	Alonso Romera, María Sol Fernández Fernández, Félix			
Correo-e	felixfernandezx2@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Laboratorio multidisciplinar de creación centrado en aspectos experimentais de temporalidade, *narratividade, *secuencialidade e simultaneidade; traballando con dispositivos, *procedimentos, técnicas, e disciplinas artísticas ligadas aos audiovisuais, o vídeo-arte e a fotografía, *etc; O eixo do traballo a realizar será o TFM de cada alumno e as posibilidades que os medios técnicos proporcionan			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.	• saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Capacidade para aplicar los conocimientos adquiridos y resolver problemas dentro de un contexto interdisciplinar en el entorno de las Bellas Artes.	
CG2	Capacidade de síntesis, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber facer
CG6	Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en grande medida autodirixido e autónomo.	• saber facer
CE1	Ga) Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar no ámbito das Belas Artes.	• saber facer
CE2	Gb) Capacidade de síntese, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber
CE4	Gd) Capacidade para integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir de informacións incompletas ou limitadas, que inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais, éticas e culturais vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber facer
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber
CE10	Ed) Coñecer e resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.	• saber facer
CE11	Ee) Coñecer e saber manexar instrumentos, recursos e métodos para a produción creativa e artística.	• saber facer
CE13	Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	
CE16	Ex) Capacidade de reflexión e de autocrítica.	• saber
CE19	Em) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dunha obra de arte.	• saber facer
CE27	Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O estudante coñecerá as propostas actuais estéticas no campo da *videocreación e a fotografía	CB1 CE7
O estudante será capaz de desenvolver proxectos creativos dentro das claves que supón o paso a ferramentas técnicas audiovisuais e fotográficas	CB2 CB5 CG2 CE1 CE2 CE4 CE10 CE11
O estudante *será capaz de abordar a produción dun proxecto audiovisual e fotográfico dentro do campo da experimentación artística contemporánea.	CB2 CB4 CB5 CG1 CE13 CE16 CE19
O estudante será capaz de aplicar o uso das ferramentas técnicas audiovisuais e fotográficas ao *desarrollo do seu propio traballo artístico	CB1 CB2 CB3 CG2 CE10 CE11 CE27
Capacidade de explorar colectiva e individualmente o uso experimental de ferramentas de *hardware e software audiovisual e fotográfico para crear obras interdisciplinares desde perspectivas creativas e críticas.	CB5 CG6 CE7 CE13

Contidos

Tema	
Profundización na imaxe Fotográfica	Uso e manexo de dispositivos fotográficos e de filmación.
Análise dos conceptos máis actuais relacionados co Videoarte.	Estudo de referentes artísticos. Lectura de textos especializados
Modalidades expositivas contemporáneas	Vídeo-Instalación Cinema-Expandido
Profundización nas linguaxes de edición e postproducción audiovisual	Ferramentas de edición e efectos especiais
Son	Aplicación do son como material da obra de arte.
Sistemas Interactivos	Concepto e práctica. Deseño de interfaces. Programación básica.
Desenvolvemento dun Proxecto Audiovisual en base ás propostas persoais do alumno e como apoio ao seu traballo de face ao reforzo do TFM	Relación de apoio e complementación no desenvolvemento do TFM

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	6	0	6
Prácticas de laboratorio	14	14	28
Proxecto	0	41	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Estudo de as formulacións de os alumnos en canto a a súa obra artística e o seu TFM. Estudo de as posibles aplicacións e variacións de os traballos usando as ferramentas fotográficas e audiovisuais Propostas de realización de obras en os soportes audiovisuais ou fotográficos, tanto a nivel persoal como colectivo
Prácticas de laboratorio	Investigación, probas e desenvolvementos de as posibilidades de aplicación de os soportes audiovisuais e fotográficos a as propostas de os alumnos relacionadas con os seus TFM, así como a as propostas feitas en clase.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Seguimiento continuo
Prácticas de laboratorio	Seguimiento continuo
Probas	
Proxecto	Seguimiento continuo

Avaliación			
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
ProxectoRealización de unha Obra como Proxecto Final que plasme a resolución de problemas e a representación de conceptos relacionados con o uso de os soportes audiovisuais, a fotografía ou os dispositivos interactivos en a arte. Valorándose especialmente o grado de interdisciplinariedad de devandita Obra.	100	CB1	CB2
		CB3	CB4
		CB5	CG1
		CG2	CG6
		CE1	CE2
		CE4	CE7
		CE10	CE11
		CE13	CE16
		CE19	CE27

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación é continua, valorándose todo o proceso de o traballo, non só o resultado final.

Valórase a asistencia e participación activa en o Laboratorio.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación a web oficial de a facultade:

<http://www.belasartes.uvigo.é/bbaa/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ACCONCI, Vito, Tiempos de Vídeo, 1965-2005, Fundación [La Caixa], Barcelona 2005,

BAIGORRI BALLARÍN, Laura, Vídeo: Primera Etapa. El vídeo en el contexto social y artístico de los 60/70, Ed. Brumaria, Madrid 2004,

BONET, Eugeni, Desmontaje, Film. Video/Apropiación. Reciclaje., IVAM, Valencia 1993,

KUSPIT, Donald B, Arte digital y videoarte: transgrediendo los límites de la representación., Círculo de Bellas Artes, Madrid 2006,

VV.AA, Desacuerdos 1, Editores CARRILLO, Jesús y ESTELLA, Ignacio., Barcelona 2004,

VV.AA, Desacuerdos 4, Editores CARRILLO, Jesús y ESTELLA, Ignacio., Barcelona 2007,

WIENER, Norbert, Cibernética o el control y comunicación en animales y máquinas., Tusquets, Barcelona 1985,

YOUNGBLOOD, Gene, Expanded Cinema, P. Dutton & Co., Inc, New York, 1970.,

PARDO, Ignacio; and Centro Galego de Arte Contemporánea, Senescencia, Centro Galego de Arte Contemporánea, Santiago de Composte,

Bibliografía Complementaria

AMELLER FERRETJANS, Carles, El vídeo de creación, 1960-1984, Publicacions Universitat de Barcelona, Barcelona 1991,

ANCESCHI, Giovanni; and GIORDANO, Anna, Videoculturas de fin de siglo., Cátedra, Madrid 1990,

BAIGORRI BALLARÍN, Laura, El vídeo y las vanguardias históricas., Edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona 1997,

MUNTADAS, Antoni, Proyectos., Fundación Telefónica, Madrid 1998,

VV.AA, Videoculturas de fin de siglo, Cátedra. Colección Signo e imagen, Madrid 1990,

BREA, José Luis, Transformaciones contemporáneas de la imagen□movimiento: Postfotografía, postcinema, postmedia, Acción Paralela Nº5 Enero 2000,

---

Recomendacións

Outros comentarios

SOL ALONSO alonso@uvigo.é (Coordinadora de a Materia):

1º Cuatrimestre: Luns 15:30h a 21:30h. 2º Cuatrimestre: Xoves 11:00h a 13:00h e de 16:30h a 20:30h. (Espazo 20)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Número (II)				
Materia	Laboratorio de Número (II)			
Código	P01M080V01110			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Loeck Hernández, Juan			
Profesorado	Loeck Hernández, Juan			
Correo-e	jloeck@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia achegará ao alumno argumentos e estratexias complexas, sobre como xerar obra investigar teoricamente na creación contemporánea mediante procesos repetitivos de toda índole. Praxe e intención dos medios de reprodución. Análise dos aspectos que conforman o pensamento, os procesos e procedementos da arte múltiple, desde unha perspectiva actual e desde a creación plástica tridimensional. Trátase de proporcionar ao alumno as estratexias (conceptos, argumentos, técnicas e dispositivos) que máis se adecuen ao seu proxecto artístico e ás súas posibles necesidades concretas de face ao TFM.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	
CG1	Capacidad para aplicar los conocimientos adquiridos y resolver problemas dentro de un contexto interdisciplinar en el entorno de las Bellas Artes.	
CE1	Ga) Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar no ámbito das Belas Artes.	• saber facer
CE6	Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido e autónomo.	• saber
CE10	Ed) Coñecer e resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.	• saber
CE27	Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias
Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.		CB2
Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro de un contexto interdisciplinar en a contorna de as Belas Artes.		CG1
Ga) Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro de un contexto interdisciplinar en a contorna de as Belas Artes.		CE1
Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando de un modo que haberá de ser en gran medida autodirigido e autónomo.		CE6
Ed) Coñecer e resolver problemas específicos de os procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.		CE10
Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos en o traballo creativo presentado como TFM.		CE27

Contidos	
Tema	

TEORÍA

Arte e procesos escultóricos. Incidindo nos aspectos históricos e culturais dos procesos de multiplicación.

As estratexias reprodutivas na Modernidade, na Posmodernidad e na Actualidade. Atención aos conceptos de apropiación, alteración, clonación, falsificación, replicación, simulación, e substitución desde os dispositivos de reprodución na arte contemporánea.

Función e intención dunhas características técnicas altamente procesuais, baseándonos na idea de multiplicación □ repetición □ alteración □ seriación.

Indagación metalingüística dos procesos de reprodución.

Os moldes e as matrices: da tanxibilidade material e obxetual á inmaterialidade dixital.

Exponse a visualización, comentario e análise de obra de artistas do século XX e XXI, moi relacionada cos problemas que abarca esta materia.

PRÁCTICA

Índice de procesos de reprodución tridimensionales, que poidan estar dispoñibles para o seu uso nos talleres da Facultade de Belas Artes. O profesor propondrá procedementos complexos e adaptaráse, no seu caso, ás necesidades específicas do TFM dos alumnos. En xeral, son contidos que por falta material de tempo, apenas se tratan no grao en Belas Artes.

TÉCNICAS COMPLEXAS

Proposta e desenvolvemento de técnicas complexas sobre procedementos escultóricos dispoñibles na Facultade.

1. Revisión dos procedementos xerais da escultura, e adecuación ás necesidades específicas dos alumnos.
2. Introducción ao Micro-fusión de metais. Fundición á cera perdida e centrifugado. Usos e técnicas.
3. Procesos dixitais de xeración e produción de obxectos. Impresión 3D

Argumentación conceptual e aplicación práctica, combinación con outros procedementos escultóricos, de face ao TFM.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	2	0	2
Seminario	3	0	3
Resolución de problemas	5	10	15
Obradoiro	5	30	35
Lección maxistral	5	0	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10
Cartafol/dossier	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Exposición de conceptos procedimentales en aula teórica, con presentación de esquemas e imaxes sobre procedementos artísticos e industriais complexos mediante dispositivos de reprodución tridimensionales.
Seminario	Entrevistas que os alumnos manteñen en grupo co profesorado para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Avaliación continua do conxunto das propostas con calendario de entrega e presentación de memoria-dossier.
Obradoiro	Desenvolvemento práctico dos procedementos propostos, e seguimento dos proxectos persoais dos alumnos en relación ao TFM que requiran para a súa formalización dos contidos prácticos da materia.
Lección maxistral	Exposición en aula teórica, das diferentes estratexias conceptuais xeradas por artistas contemporáneos que refiren a noción de número, multiplicidade, reprodución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Lección maxistral	O traballo do alumno será seguido paso a paso polo profesor en todo momento, desde a comprensión dos exercicios propostos ata a resolución dos mesmos. Este seguimento realizarase individualmente ou en pequenos grupos.
Seminario	Dedicarase un tempo específico en cada sesión para realizar un seguimento en grupo sobre a evolución teórico-práctica da materia.
Resolución de problemas	Tratarase de ir resolvendo mediante atención personalizada os problemas concretos que vaian xurdindo aos alumnos, fundamentalmente en relación aos contidos da materia e os seus proxectos de TFM.
Obradoiro	Posteriormente á exposición teórica dos procedementos relativos á reproductividade e á multiplicidade, procederase a realizar unha serie de prácticas nos talleres dispoñibles na facultade de Belas Artes. Estas prácticas están referidas a cuestións de índole escultórica e obxectual. E teñen como finalidade a ampliación de coñecementos xerais sobre a materia, e específicos de face ao TFM.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	A asistencia a as clases teóricas considérase de moita importancia dentro dentro de as estratexias docentes. Farase control de asistencia.	25	CG1 CE6
Resolución de problemas	Considerarase en primeiro lugar a resolución de os traballos de os alumnos que, tendo unha relación directa con os contidos de a asignatura, vaian encamiñados a o proxecto de o TFM. En segundo lugar se evaluarán as prácticas/exercicios de ampliación mediante procedementos reprodutivos que realicen os alumnos interesados en a asignatura, pero que non estean encamiñados a o TFM.	50	CE6
Obradoiro	O profesor de a materia cualificará os traballos segundo os criterios de avaliación seguintes: A. Comprensión, desenvolvemento e interiorización de os procedementos técnicos e conceptuais empregados. B. Nivel de resolución material, e adecuación a as intencións e a os orzamentos expresivos. C. Grado de riqueza e complexidade sensible, estrutural e conceptual. D. Grado de interiorización e de resposta persoal a os desenvolvementos de a arte actual en calquera de as súas manifestacións. E. Capacidade de experimentación, e indicios de innovación en o campo especificamente explorado. F. Interese plástico e expresivo de a obra.	20	CE6
Resolución de problemas e/ou exercicios		0	
Cartafol/dossier	Solicitarase ao final de o cuatrimestre unha documentación fotográfica, memoria de os procesos e procedementos realizados.	5	CE10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Data de avaliación en a Convocatoria Ordinaria: data límite de as entregas de traballos solicitadas, será a última semana de docencia presencial de o Master.

A proba de a Convocatoria Extraordinaria de xullo, consistirá en recepción os traballos non realizados en mayo.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación en o seguinte enlace

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DIDI-HUBERMAN, G, L'Empreinte., 1, Centre G. Pompidou, 1997, París

J-P.DELPECH & M-A FIGUERES, The Mouldmaker's Handbook, 1, A&C Black, 2003, Londres

Bibliografía Complementaria

BENJAMIN W., Sobre la fotografía, 2, Pre-textos, 2004, Valencia

Fontcuberta, J., Ciencia y Fricción., 1, Mestizo A.C., 1998, Murcia

HUGHES, A & RANFFT, E. (editores)., Sculpture and its reproductions, 1, Reaktion Books, 1997, Londres

Schwartz, Hillel, La cultura de la copia. Parecidos sorprendentes, facsímiles insólitos., 1, Frónesis Cátedra. U.Valencia, 1998, Madrid

---

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Perspectivas Actuais/P01M080V01201

Tendencias e Modos de Producción Contemporánea/P01M080V01103

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Laboratorio de Número (I)/P01M080V01114

Outros comentarios

Por o tipo de asignatura, de corte práctico, faise imprescindible a asistencia a as clases prácticas e talleres. Ademais se potenciará, no seu caso, a adecuación de os contidos propostos en a asignatura con o proxecto de o traballo fin de Master.

A necesidade de o uso de os talleres-laboratorios para a parte autónoma, obriga a que o alumno organizácese con o resto de compañeiros con respecto a posibles horarios e quendas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Unicidade (II)				
Materia	Laboratorio de Unicidade (II)			
Código	P01M080V01111			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Ortuzar González, Mónica			
Profesorado	Ortuzar González, Mónica			
Correo-e	mortuzar@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo da natureza conceptual, formal e material da escultura. Desenvolvementos na elaboración escultórica dos aspectos ligados a: a escultura como obxecto e como representación; a organización e composición; e o vocabulario escultórico.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE5	Ge) Capacidade para expoñer e comunicar oralmente e por escrito os seus coñecementos a un público especializado e non especializado de xeito claro e sen ambigüidades.	• saber • saber facer
CE6	Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido e autónomo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber • saber facer
CE9	Ec) Capacidade para identificar os elementos que determinan a arte e a ciencia.	• saber facer • Saber estar / ser
CE12	Ef) Coñecer e saber manexar recursos e procedementos metodolóxicos que lle permitan analizar, indagar e desenvolver investigacións no terreo da teoría da arte.	• saber facer
CE14	Eh) Capacidade para recoñecer a importancia do desenvolvemento persoal na planificación e produción de proxectos artísticos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumno será capaz de entender a escultura no conxunto das artes mediante a realización dun exercicio relacionado co pensamento e obras dos artistas contemporáneos recoñecidos	CE5 CE6 CE7
O alumno conseguirá un coñecemento dos xéneros e tendencias do panorama actual da arte desde unha perspectiva escultórica a través da realización de pezas concretas, lecturas e películas.	CE5 CE6 CE7
O alumno desenvolverá coñecementos básicos dos materiais e útiles propios da práctica escultórica a través do uso de tecnoloxía apropiada aplicada a cada proposta	CE12 CE14
O alumno desenvolverá coñecementos básicos de métodos de produción escultórica mediante dispositivos á mantenta comentados polos profesores.	CE9 CE12
Os alumnos adquirirá un coñecemento do vocabulario e do código escultóricos mediante exercicios específicos para iso.	CE6 CE7
O alumno será capaz do manexo básico de útiles e materiais escultóricos a través de todos e cada un dos exercicios do cuadrimestre.	
O alumno adquirirá a capacidade básica para integrar distintas disciplinas na produción de cada unha das esculturas realizadas para cada un dos exercicios.	
O alumno traballará acerca da súa propia capacidade para xerar e xestionar de maneira básica unha obra escultórica mediante comentarios cos compañeiros e cos profesores.	
O alumno desenvolverá a habilidade para construír unha escultura nos seus diferentes técnicas a partir dun nivel básico e aumentándoo progresivamente.	
O alumno desenvolverá a habilidade para xerar sistemas produción escultórico nun nivel básico mediante a elaboración de propostas específicas dos profesores.	

O alumno será capaz de exercitar a habilidade básica para integrar diferentes materiais na produción de esculturas mediante exercicios diversos de substitución.

O alumno adquirirá a habilidade básica para integrar diferentes disciplinas na produción de esculturas realizadas especificamente dentro dun concepto transversal do concepto da escultura.

Contidos

Tema

1-Escultura e obxecto	1-Desenvolvemento e derivas do campo escultórico
2-Natureza conceptual, formal e material da escultura.	2-Distintos puntos de vista da palabra «escultura».
3-Desenvolvemento da elaboración escultórica.	3-Procedementos, técnicas e soportes.
4-Desenvolvemento dos aspectos ligados á escultura.	4-Obxecto e representación.
5-Aspectos de organización escultórica.	5-Aspectos da composición escultórica.
6-Connotacións dos materiais	6-A factura, a **tactilidade e a superficie.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	0	10
Traballo tutelado	120	0	120
Resolución de problemas	6	0	6
Lección maxistral	7	7	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Acompañar o alumno en todo momento co asesoramento do profesor e o seguimento en cada traballo.
Traballo tutelado	Que o alumno traballe individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Resolución de problemas	Revisaranse en común as propostas de todos os compañeiros comentadas polo profesor.
Lección maxistral	Que o alumno poida constatar desde unha visión **panorámica como aconteceron os devir da escultura ata chegar á actualidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Que o alumno traballe individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Traballo tutelado	Acompañar o alumno en todo momento co asesoramento do profesor e o seguimento en cada traballo.
Resolución de problemas	Revisaranse en común as propostas de todos os compañeiros comentadas polo profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Valoración da asistencia como participación activa e como dedicación á materia.	10	CE5 CE6 CE7
Traballo tutelado	Traballos de aula	80	CE9 CE14
Resolución de problemas	Problemas e /ou exercicios	10	CE14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Foucault, Michel, Tecnologías del yo, Paidós, 1991, Barcelona
Sloterdijk, Peter, Esferas I, Siruela, 2005, Madrid

Recomendacións

Outros comentarios

***TUTORÍAS**

- Mónica *Ortuzar: mércores de 8:30 a 14:30
  - *Xoán Anleo: martes de 15:30 a 21:30
  - Isabel Rueda: mércores de 8:30 a 14:30 *h.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Espazo (I)				
Materia	Laboratorio de Espazo (I)			
Código	P01M080V01112			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Matesanz Pérez, María Consuelo			
Profesorado	Guimerans Rodríguez, Emilia Matesanz Pérez, María Consuelo			
Correo-e	chmatesanz@wanadoo.es			
Web	http://chelomatesanz.com			
Descrición xeral	Esta materia está destinada a determinar e analizar a experiencia artística en a que o uso de o espazo sexa significativo. Abordarase o estudo desde múltiples perspectivas (o espazo como un elemento máis en a configuración de a obra de arte, diferenzas individuais e percepción de a contorna, simboloxía e metáforas, comunicación interpersonal e modificación de o espazo, escenografía, relacións entre obra e espazo expositivo, etc.).			

Competencias	
Código	Tipoloxía

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Contidos	
Tema	
1- Concepto e crenzas	1.1-Espazo visual, social, íntimo, público. 2.1- O espazo pictórico 2.1.1- Representación simbólica. Espazo ilusorio. 2.1.1.2- Espazo bidimensional, tridimensional e a cuarta dimensión. O hipercubo 2.1.2- Pintura sobre un plano de dúas dimensións. Soporte/superficie.
2-O espazo como tema para a obra de arte	2.2- O espazo en a escultura 2.2.1- Escultura pecha e aberta
3- De forma complementaria se impartirán contidos relacionados con a cerámica. Poderase utilizar o laboratorio como lugar de experimentación con os procesos cerámicos	2.3- Materia, volume, espazo 2.3.1- Construción de o buxán. Expresión de a nada 2.3.2- Escultura expansiva/ Escultura mimetizada en o espazo 2.3.3- Instalación. Escenografía. Escultura/Arquitectura
3- Espazo e proceso creativo	

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	0	6	6
Resolución de problemas	0	25	25
Lección maxistral	10	0	10
Actividades introdutorias	4	0	4
Obradoiro	6	16	22
Informe de prácticas	0	8	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	A profesora mostrará, mediante o traballo de artistas contemporáneos, o estado actual de o "material" espazo dentro de o ámbito poético de a arte.
Resolución de problemas	O alumno propoñerá as dúbidas e retos que lle xera o seu propio proceso de traballo, de tal xeito que o aula configurárase como un territorio experimental onde resolver problemas e establecer debates.
Lección maxistral	A profesora expoñerá os contidos de a asignatura onde se mostrarán os diferentes modelos categoriales de percibir e comprender o espazo mediante o material audiovisual existente en o aula.
Actividades introductorias	Dentro de a asignatura, Laboratorio de Espazo, analizarase e poñerase en común os diferentes proxectos en os que estea traballando o alumnado, vinculando a experiencia persoal de cada un con as prácticas contemporáneas.
Obradoiro	O alumno poderá traballar en aqueles talleres que considere oportuno, sendo a súa achega e evolución seguida, analizada e comparada dentro de o ámbito de os contidos e o estudo de casos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	O alumno poderá traballar en aqueles talleres que considere oportuno, sendo a súa achega e evolución seguida, analizada e comparada dentro de o ámbito de os contidos e o estudo de casos.
Lección maxistral	O alumno obterá de as clases teóricas, aqueles referentes que lle servirán, inicialmente, como modelo de traballo en o seu proxecto persoal.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	É o traballo propio do laboratorio, onde o docente *tutoriza os proxectos que se están realizando, facendo correccións e orientacións propias do traballo a desenvolver.	100	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación na seguinte ligazón;

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BAUMAN, Zigmunt, Arte, ¿líquido?, Ediciones sequitur, 2007, Madrid
 CARR, Nicholas, El gran interruptor, Editorial Deusto, 2009, Barcelona
 CASTELLS, Manuel, La era de la información: economía, sociedad y cultura., Alianza editorial, 2005, Madrid
 HARDEMAN, Doede, STAMPS, Laura (comisarios)., Constant. Nueva Babilonia, Ediciones MNCARS, 2015, Madrid
 LEFEBVRE, Henri, La producción del espacio, Capital Swing, 2013, Madrid
 PEREC, Georges, Especies de espacios, Editorial Montesinos, 2003, Barcelona
 RHEINGOLD, Howard, Realidad virtual, Editorial Gedisa, 1994, Barcelona
 RENDUELES, Cesar, Sociofobia. El cambio político en la era de la utopía digital., Capital Swing, 2013, Madrid
 TUAN, Yi-Fu, Topofilia, Editorial Melesina, 2007, Santa Cruz de Tenerife

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Laboratorio de Espazo (II)/P01M080V01108
 Laboratorio de Número (II)/P01M080V01110
 Laboratorio de Tempo (II)/P01M080V01109
 Laboratorio de Unicidade (II)/P01M080V01111
 Proxecto Expositivo/P01M080V01202
 Traballo de Fin de Máster/P01M080V01210

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gnoseoloxía da Arte/P01M080V01101
 Laboratorio de Número (I)/P01M080V01114
 Laboratorio de Tempo (I)/P01M080V01113
 Laboratorio de Unicidade (I)/P01M080V01115

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Tempo (I)				
Materia	Laboratorio de Tempo (I)			
Código	P01M080V01113			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés Outros			
Departamento				
Coordinador/a	Tejo Veloso, Carlos			
Profesorado	Tejo Veloso, Carlos			
Correo-e	carlos.tejo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Este seminario centrará o seu interese na elaboración de proxectos artísticos efímeros. Partindo deste punto poremos especial atención en procesos de carácter performativo nos que o elemento tempo teña un papel cardinal.			
	Xunto a elaboración do proxecto tamén se buscará un marco teórico a través das tesis de autores como Lepecki, Cornago o Buci-Glucksmann			

Competencias	
Código	Tipoloxía

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Contidos	
Tema	
Teóricos: análise da obra de artistas que traballan con proxectos efímeros de carácter performativo e que teñen no uso do tempo unha ferramenta esencial.	O tempo como ferramenta expresiva
Teóricos: a influencia da arte de acción e da escena contemporánea na construción de proxectos efímeros.	Arte de acción Escena contemporánea
Prácticos: Desenvolvemento dun proxecto de carácter efímero no que participen o tempo, a presenza, o espazo, o contexto e a audiencia.	Construír un proxecto

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	11	34	45
Foros de discusión	4	8	12
Presentación	3	9	12
Lección maxistral	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Proposta de diferentes exercicios prácticos onde se potenciarán o uso das ferramentas básicas de creación en proxectos de carácter performativo.
Foros de discusión	Debates sobre lecturas previas propostas en clase polo profesor
Presentación	Presentacións dos proxectos dos estudantes
Lección maxistral	Desenvolvemento teórico dos contidos básicos do seminario

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Traballar os conceptos teóricos que articulan os proxectos de arte de acción onde o tempo ten un carácter esencial
Traballo tutelado	Poñer en práctica as estratexias que constrúen un proxecto de carácter efímero
Foros de discusión	Tempo de debate das ideas que estruturan os proxectos prácticos e dos contidos teóricos do seminario

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O alumno deberá realizar un proxecto creativo baseado na simbiose entre as ferramentas expresivas analizadas no laboratorio (tempo, presenza, espazo, contexto e audiencia).	100	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A data da realización do proxecto práctico coincidirá con a última ou últimas sesións do seminario.

O alumnado deberá presentar un proxecto propio que se axuste aos parámetros teóricos do seminario

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación na seguinte ligazón

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Buci-Glucksmann, Ch., Estética de lo efímero, Arena Libros, 2006,

Hans-Thies Lehmann, Teatro posdramático, CENDEAC, 2013, Murcia

León, Glenda, La condición performática, Inédito, 1999,

Lepecki, A., Agotar La Danza: Performance y política del movimiento, Universidad de Alcalá de Henares, 2009, Madrid

Ochoa, U, La incesante repetición del gesto: los 10 gestos y elementos formales mas utilizados en el arte de acción, Esfera pública, 2014,

Schimmel, P., Out of actions. Between performance and the object 1949-1979, MOCA, 1988,

Recomendacións

Outros comentarios

Titorías: mércores de 09:00 a 15:00.

Despacho nº 202. Departamento de Pintura

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Número (I)				
Materia	Laboratorio de Número (I)			
Código	P01M080V01114			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición	Francés			
Departamento				
Coordinador/a	Heyvaert , Ann			
Profesorado	Covelo Pérez, Marcos Alberto Heyvaert , Ann			
Correo-e	annheyvaert@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Praxe e intención de a edición de arte (bidimensional) : estampa, libro de artista, fanzine,... Trátase de proporcionar a o alumno as estratexias (conceptos, argumentos, procesos e técnicas gráficas, tradicionais, experimentais, digitais, combinadas,...) que máis se adecuen a o seu proxecto artístico.			

Competencias	
Código	Tipoloxía

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Contidos	
Tema	
TEORÍA en torno a a edición en a arte actual.	- Análise de os aspectos históricos e culturais de os procesos de reprodución gráfica e a súa evolución ata hoxe. - Función e intención de unhas características técnicas altamente procesuais, baseadas en a idea de multiplicación □ repetición □ alteración □ seriación. - Conceptos ligados a as ideas de reprodución e multiplicidade: copia, apropiación, falsificación, replicación, simulación, complexidade, o pliegue, □ - A obra gráfica editada. - O libro de artista: sentido e forma. - Espazos de produción e difusión especializados: talleres colectivos, residencias de artistas, convocatorias de concursos de arte gráfica, Feiras de arte especializadas...
PRÁCTICA 1/ Ideación de un proxecto gráfico editado	- Proxecto de edición de arte (bidimensional) en forma de estampas, carteis, postais, libro, fanzine, □ - Argumentación conceptual e procesual. - Bocetos, maquetas... - Experimentación técnica, probas de impresións, de papeis...
PRÁCTICA 2/ Producción de un proxecto gráfico editado	- Procesos de reprodución dispoñibles en o taller de gráfica de a Facultade de Belas Artes: gravado caligráfico (técnicas directas e indirectas, aditivas, fotopolímero, □), xilografía, serigrafía,... - Procesos de reprografía digital. - Relación e combinación entre e con outras disciplinas. - Atención a o soporte (elección de o papel, outros soportes □) e a a presentación final propia de unha obra múltiple (cartafol, caixa, encuadernación,...)

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	0	15	15
Obradoiro	9	0	9
Saídas de estudo	3	0	3

Seminario	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Exposición en clase mediante proxección audiovisual de as formulacións teóricas de a materia. Presentación por parte de o alumnado de traballos de investigación concretos relacionados con os contidos. Debates entre todos os alumnos sobre os temas tratados.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de traballos previos e paralelos a o traballo en taller, para a ideación e formalización de o proxecto. Procura e análise de referentes. Realización de bocetos, maquetas, etc. Traballo digital autónomo.
Obradoiro	Experimentación en calquera de as técnicas que se poidan realizar en o taller de gráfica de a facultade. Producción de o traballo final a entregar.
Saídas de estudo	Prevese posibles saídas a empresas ou exposicións relacionadas con os contidos de a materia.
Seminario	Seguimento e debates en grupo en torno a cuestións xerais de a materia, actividades externas como exposicións, talleres, convocatorias de concursos, etc... Intercambios achega de os proxectos persoais. Posibles traballos colectivos.

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Tratarase de ir resolvendo mediante atención personalizada os problemas concretos que vaian xurdindo aos alumnos, en relación aos contidos xerais da materia. Preparación para a participación nos seminarios.
Obradoiro	Seguimento personalizado do proxecto creativo e a súa formalización. Asesoramento procesual e técnico adecuado á imaxe e a súa motivación conceptual. Revisións parciais das diferentes etapas de proxecto: *ideación, formalización das matrices, elección de ou os soportes, presentación final, encadernación...
Saídas de estudo	Resolución de dúbidas acerca dos proxectos persoais.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valorarase: - Asistencia. - Nivel de participación e interese das intervencións. - Interiorización de coñecementos da materia aplicados aos traballos previos e ao proxecto creativo realizado. - Capacidade de reflexión e de argumentación.	8	
Seminario	- Nivel de participación e interese das intervencións relacionadas cos contidos da materia.	2	
Resolución de problemas de forma autónoma	- Nivel de aplicación dos coñecementos tanto teóricos como técnicos da materia aos problemas e os traballos previos do proxecto. - Experimentación, evolución e progresión no proceso de *ideación e formalización.	30	
Obradoiro	- Nivel de aplicación dos coñecementos tanto teóricos como técnicos da materia ao traballo final realizado. - Experimentación, evolución e progresión en todas as etapas do traballo. - Utilización correcta dos medios técnicos e a súa adecuación á linguaxe persoal e ao proxecto de edición. - Calidade e orixinalidade artística e conceptual. - Pertinencia na arte gráfica actual.	58	
Saídas de estudo	- asistencia e participación activa.	2	

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN *CONTÍNUA E ENTREGA FINAL 19/01/2017

A ENTREGA FINAL consistirá nun proxecto gráfico editado (serie de estampas, carteis, postais, libro, *fanzine,...)

adecuadamente presentado (cartafol, funda, encadernación), xunto a unha breve Memoria&*nbsp;*justificativa.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación na seguinte ligazón Mesmos requisitos que&*nbsp;*para a avaliación do 1º cuatrimestre. Mesma entrega final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BENJAMIN, Walter, Discursos interrumpidos, edición de Rolf Tiedemann, Taurus, 2005, Madrid

MOEGLIN-DELCROIX, Anne, Esthétique du livre d'artiste : 1960-1980, Ed. Bibliothèque nationale de France, 1997, Paris

AAVV, Grabado e Edición, Madrid

Bibliografía Complementaria

CASTRO, Kaco, Mapas invisibles para una gráfica electrónica (de la huella incisiva al grabado con luz), Dx5 Universidad de Vigo, 2007, Vigo

NOYCE, Richard, Printmaking at the Edge / Critical Mass, A&C Black, 2010, Londres

PASTOR BRAVO, Jesús, Sobre la identidad del grabado, Fundación G. Torrente Ballester,, 2013, Santiago de Compostela

AAVV, El libro de artista como materialización del pensamiento, LAMP, Universidad Complutense, 2015, Madrid

AAVV, Premio de Arte Gráfico Máximo Ramos, CTB, 2012, Ferrol

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Máster/P01M080V01210

Outros comentarios

TUTORÍAS:

Xoves: 10:30 - 14:30 / 18:30 - 20:30

Maña: Decanato

Tarde: Obradoiro de gravado

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Laboratorio de Unicidade (I)				
Materia	Laboratorio de Unicidade (I)			
Código	P01M080V01115			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Perez-Jofre Santesmases, Ignacio			
Profesorado	Perez-Jofre Santesmases, Ignacio			
Correo-e	ipjsan@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	(*)Estudio teórico-práctico sobre la obra de arte como original a través de la pintura y el dibujo de observación.			

Competencias	
Código	Tipoloxía

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Contidos	
Tema	
1. Pintura e debuxo de observación como rexistro e documento.	1.1 Pintura do natural na arte actual 1.2 Cualidades da pintura de observación: *mímesis e tradución.
2. A imaxe pictórica como signo visual. A dialéctica icona/*índex.	2.1. Teoría do signo visual 2.2 A dialéctica icona/*índex na pintura
3. A representación do natural por oposición ao uso de imaxes mediadas.	3.1. Figuración actual e medios de comunicación 3.2. A observación directa como resistencia
4. Pintura de observación como experiencia contemporánea.	4.1. Aspectos espaciais 4.2. Aspectos temporais

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	4	0	4
Estudo de casos	4	0	4
Actividades introdutorias	1	0	1
Resolución de problemas	10	55	65
Cartafol/dossier	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos conceptos fundamentais dos temas.
Estudo de casos	Análise de grupo de obras de arte e textos. Desenvolve a capacidade de lectura, comprensión e crítica dos discursos e obras.
Actividades introdutorias	Introdución á materia. Contexto, referencias.
Resolución de problemas	Traballo do alumno. Exercicios aplicados a cada tema.
Cartafol/dossier	Memoria do traballo realizado

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Cartafol/dossier	Se asesora ao alumno na construción de dossiers e cartafoles de traballos acordes coas súas necesidades
Estudo de casos	Axúdase ao estudante a desenvolver unha actitude crítica que teña en conta as súas propias características psicosociais.
Resolución de problemas	Tense en conta os coñecementos, habilidades e capacidades previas do alumno.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Cartafol/dossier Valora a capacidade de presentar o material de maneira organizada, e a adecuación dos resultados do traballo.	60	
Estudo de casos Avalíase a capacidade de analizar de maneira crítica un texto ou obra de arte propia ou allea, pondoos no contexto da arte e a cultura contemporáneas.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Asistencia obrigatoria e controlada.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación na seguinte ligazón

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Perspectivas Actuais				
Materia	Perspectivas Actuais			
Código	P01M080V01201			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Caldas, María del Mar			
Profesorado	Herranz Pascual, María Yolanda Novegil González-Anleo, Xoán Manuel Rodríguez Caldas, María del Mar			
Correo-e	marcaldas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse e estúdanse as perspectivas actuais na arte contemporánea internacional, así como institucións e eventos relevantes. Trátase de tomar o pulso ás tendencias contemporáneas así como discernir as liñas xenealóxicas que vinculan obras, autoras/es, movementos e correntes das últimas décadas e que deixan a súa pegada na produción artística actual.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE8	Eb) Capacidade para analizar e contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE9	Ec) Capacidade para identificar os elementos que determinan a arte e a ciencia.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE10	Ed) Coñecer e resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE12	Ef) Coñecer e saber manexar recursos e procedementos metodolóxicos que lle permitan analizar, indagar e desenvolver investigacións no terreo da teoría da arte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE13	Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE19	Em) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dunha obra de arte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE27	Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
(*)Capacidad para analizar y contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	CE8
(*)Capacidad para reconocer la vinculación entre la teoría y la práctica como eje de la investigación en Bellas Artes	CE7
(*)Capacidad para identificar los elementos que determinan el arte en la contemporaneidad	CE9

(*)Conocer y resolver problemas específicos de los procesos creativos en distintos ámbitos de producción artística. CE10

(*)Conocer y saber manejar recursos y procedimientos metodológicos que le permitan analizar, indagar y desarrollar investigaciones en el terreno de la teoría del arte. CE12

(*)Capacidad para interesarse por las realidades del arte actual. CE13

(*)Capacidad para transferir los conocimientos adquiridos a la práctica artística, investigadora o profesional mediante los recursos y metodologías adecuados. CE18

(*)Descubrir en Salvador Dalí, fuente de conocimiento, la complejidad sistémica del arte contemporáneo Español. CE27

(*)Capacidad para ordenar y entender el caos personal y emocional conducentes a la realización de una obra de arte CE19

Contidos

Tema

Perspectivas actuais: Difusión	-Exposicións de tese que marcaron a arte contemporánea: desde "When attitudes become form", a "Traffic", "Micropolíticas. Arte y Cotidianidad (2001-1968)", "Elles@centrepompidou" ou "Soulèvements". -Exposicións no panorama actual español e internacional. - Os grandes eventos artísticos. As bienais de Venecia, Sao Paulo, La Habana, Estambul..., a Documenta de Kassel, o proxecto de escultura de Münster... - Espazos alternativos e circuitos non institucionais
Perspectivas actuais: Producción	- Da produción de obxectos á xeración de experiencias e discursos. - Da crítica institucional á institución da crítica. - Arte contextual e estética relacional. - Arte e vida, micro estéticas do cotián. - O humor, o absurdo e o xogo. - Políticas de xénero. - Prácticas artísticas: casos de estudo.
Prácticas artísticas: casos de estudo	- Corpo e Texto: Pre-posicións / Pro-posicións (do artista): Realízase o estudo e análise de obras e proxectos artísticos significativos actuais, en cuxa produción reúnen: texto, corpo e contexto. - Corpo e identidade: O corpo como lugar de experiencias. O corpo como reflexión. O corpo como acción. O corpo como resistencia. - Arte e xénero: Posicionamentos. - Texto e contexto A palabra como materia prima. A implicación do eu no social. - Dicir(se) para afirmar(se): Guerrilla Girls. Bárbara Kruger, Jenny Holzer, Ian Hamilton Finlay.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	12	80	92
Estudo de casos	15	10	25
Saídas de estudo	0	10	10
Debate	4	8	12
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	120	130
Estudo previo	7	12	19
Lección maxistral	12	0	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Formúlanse problemas e/ou propostas relacionados coa materia impartida. O estudante debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación de hipótese e de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Estudo de casos	Análise dun feito, acontecemento ou suceso artístico coa finalidade de comprendéalo, interpretálo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflectir, completar coñecementos e entrenarse en procedementos alternativos de solución.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de arte, museos, galerías de arte, institucións... de interese académico-profesional para o estudante.

Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O estudante traballará de forma individual na súa proposta artística, cun seguimento personalizado e continuo, que estará guiado pola orientación crítica do profesorado.
Estudo previo	Facilítanse referentes e fontes bibliográficas específicas para o desenvolvemento do proxecto.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo ou proxecto a desenvolver polo estudante. O profesorado exporá os contidos da materia coa axuda de material audiovisual.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O profesorado formula problemas e/ou exercicios orientando, individualmente ou en grupo, sobre o seu desenvolvemento conceptual.
Debate	O diálogo estudante-profesorado e unha dinámica interactiva do colectivo na clase son necesarios para o bo desenvolvemento da materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Orientación crítica do proxecto de creación-investigación que estea a realizar o estudante. Os profesores acometerán un seguimento personalizado do traballo proposto, facéndolle as observacións e os comentarios críticos necesarios para conseguir a consciencia e a coherencia da proposta, e procedendo ás correccións e axustes metodolóxicos e procesuais que precise a materialización do seu proxecto.
Estudo previo	Ao estudante daráselle a coñecer a obra de autores de referencia específica e seralle recomendada unha bibliografía axustada á súa proposta.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	A asistencia ás clases teóricas será necesaria para aprobar esta parte da avaliación.	10	
Resolución de problemas	Traballo a realizar por cada estudante matriculado no curso. Avaliación continua a través do seguimento do traballo do estudante na aula.	25	CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE13 CE18 CE19 CE27
Debate	Participación activa do estudante nos debates que se xeren na aula	5	
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización dunha memoria escrita que recolla de forma reflexiva o concepto, o proceso e a acción implicados no proxecto. Formulación e execución dunha proposta artística persoal que será seguida e titorizada polo/a profesor/a. Os proxectos realizados ao longo do curso serán presentados publicamente, potenciándose o debate sobre as propostas. A asistencia ás clases será imprescindible.	50	
Estudo previo	O estudante deberá demostrar a correcta asimilación das actividades desenvolvidas fose da aula.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua.

Convocatoria de xuño: Entrega de exercicios teórico-prácticos propostos durante o desenvolvemento da materia.

Convocatoria extraordinaria de xullo: Proposta teórico-práctica referida aos contidos da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARDENNE, Paul, Un arte contextual, creación artística en medio urbano, en situación, de intervención, de participación, CENDEAC, 2006, Murcia

BOURRIAUD, Nicolas, Estética relacional, Adriana Hidalgo, 2006, Buenos Aires

DELEUZE, Gilles, Lógica del sentido, Paidós, 2005, Barcelona

FOUCAULT, Michel, Las palabras y las cosas : una arqueología de las ciencias humanas, Siglo XXI, 1974, México

GROSENICK, Uta, Women artists : mujeres artistas de los siglos XX y XXI, Taschen, 2002, Köln

GUASCH, Anna María, El arte del siglo XX en sus exposiciones 1945-2007, Serbal, 2009, Barcelona

GUASCH, Anna María, El arte último del siglo XX : del posminimalismo a lo multicultural, Alianza, 2001, Madrid

HERRANZ, Yolanda, Más Aún y Aún Más / Even More and More Even, Instituto Cervantes, 2008, Milán

JONES, Amelia y WARR, Tracey (ed.), El cuerpo del artista, Phaidon, 2006, London

RAMÍREZ, Juan Antonio; CARRILLO, Jesús, Tendencias del arte, arte de tendencias a principios del siglo XXI, Cátedra, 2004, Madrid

RECKITT, Helena y PELAN, Peggy (ed.), Arte y feminismo, Phaidon, 2005, London; New York

VVAA, Modos de hacer. Arte crítico, esfera pública y acción directa, Universidad de Salamanca, 2001, Salamanca

WALLIS, Brian, Arte después de la modernidad. Nuevos planteamientos en torno a la representación, Akal, 2001, Madrid

Bibliografía Complementaria

VVAA, Homo Ludens Ludens, La Laboral, 2008, Gijón

VVAA, Micropolíticas : arte y cotidianidad, (2001-1968), Espai d'Art Contemporani de Castelló, Generalitat, 2003, Valencia

VVAA, When attitudes become form : Bern 1969 - Venice 2013, Fondazione Prada, 2013, Milan

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Perspectivas Actuais/P01M080V01201

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Gnoseoloxía da Arte/P01M080V01101

Recursos Cognitivos e Metodolóxicos/P01M080V01102

Tendencias e Modos de Producción Contemporánea/P01M080V01103

Outros comentarios

Esta programación pode ser lixeiramente modificada en función das condicións concretas do curso.

Ao longo do curso, indicaranse outras referencias, textos, catálogos e revistas de actualidade, que se porán en coñecemento do estudante para fomentar unha maior análise, profundización e desenvolvemento da súa proposta concreta. Estes documentos, entre outros, constituirán a bibliografía específica do proxecto persoal do estudante

Horario de tutorías. ver Secretaría virtual. ou contactar ao profesorado:

Xoan Anleo: email: xoananleo@uvigo.es

Mar Caldas: email: marcaldas@uvigo.es

Yolanda Herranz: email: yherranz@uvigo.es

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proxecto Expositivo				
Materia	Proxecto Expositivo			
Código	P01M080V01202			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Buxán Bran, Xosé Manuel			
Profesorado	Buxán Bran, Xosé Manuel			
Correo-e	xmbuxanbran@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE1	Ga) Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar no ámbito das Belas Artes.	• saber • saber facer
CE5	Ge) Capacidade para expoñer e comunicar oralmente e por escrito os seus coñecementos a un público especializado e non especializado de xeito claro e sen ambigüidades.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE6	Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido e autónomo.	• saber • saber facer
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber • saber facer
CE10	Ed) Coñecer e resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE11	Ee) Coñecer e saber manexar instrumentos, recursos e métodos para a produción creativa e artística.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE13	Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	• saber • saber facer
CE15	Ei) Capacidade para desenvolver traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CE23	Er) Capacidade para elaborar un texto reflexivo sobre a obra creativa concreta desenvolvida no TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Esta materia sitúase no módulo LIC centrado no traballo creativo desde unha perspectiva interdisciplinar. Atenderase á capacidade de desenvolvemento e expansión do traballo máis aló dun marco de xénero artístico que responda ao actual escenario de *entrecruzamiento de técnicas, formas e estéticas. Tendo en conta este contexto, a materia ten a súa razón de ser na importancia que na actualidade outórgase ao feito expositivo como parte do traballo artístico, e á necesidade que o artista sente por definir e controlar o modo en que a súa obra é exposta. O obxectivo fundamental da materia é capacitar ao estudante para o desenvolvemento dun proxecto expositivo que satisfaga as esixencias dun ámbito artístico profesional:	CE1 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE13 CE15 CE23
a) Tentarase provocar unha reflexión sobre os modos específicos en que o traballo pode ser exposto.	
*b) Buscarase facer consciente ao estudante da maneira en que os espazos expositivos condicionan a instalación, visualización e entendemento das súas obras.	
*c) Desenvolverase a capacidade de reflexionar sobre o propio traballo, analizándoo, organizándoo e *contextualizándoo.	

Contidos
Tema

1. Modelos expositivos como fonte de investigación e creación (Parte *I)
2. Modelos expositivos como fonte de investigación e creación (Parte *II)
3. O nacemento do Museo contemporáneo
4. Comisariado e experiencia profesional

- 1.1. Mostras temáticas e de tese, colectivas, monográficas, etc
- 2.1. Montaxes, arquitecturas expositivas, novos conceptos de exhibición, etc.
- 3.1. Arquitectura, turismo, espectáculo, mass media
- 4.1. Análise e explicación de proxectos *curatoriais propios.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo	0	10	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	40	40
Resolución de problemas	14	0	14
Debate	3	0	3
Presentación	4	0	4
Lección maxistral	3	0	3
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo	Visitas/estudo de propostas expositivas de interese.
Resolución de problemas de forma autónoma	Capacidade para xestionar proxectos de carácter creativo ou *curatorial.
Resolución de problemas	Resolución de problemas relacionados coa produción de obra propia (TFM)
Debate	Posta en común de aspectos relacionados cos contidos da materia
Presentación	Presentación oral dos proxectos como práctica previa á defensa do TFM.
Lección maxistral	Introdución teórica relacionada cos contidos propostos no programa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Estudo e revisión individualizado de dossiers, obras e proxectos. Análise de espazos posibles para a montaxe de cada estudante. Tutorización individualizada de todos eses ítems que vehicularán o seu Proxecto expositivo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Os exercicios expóñense en relación a cuestións expositivas que poidan xurdir na configuración do Traballo Fin de Máster	5	CE1 CE5 CE15 CE23
Debate	Posta en común das cuestións relacionadas cos contidos do programa. Valorarase participación activa.	5	CE1 CE5 CE11 CE13 CE23
Presentación	Valorarase a capacidade do alumno para defender o seu proxecto, unha práctica fundamental para a correcta defensa do TFM.	10	CE1 CE5 CE6 CE23

Traballo	Os traballos e proxectos gardan relación coa adquisición das competencias necesarias para a concreción do TFM e proxectos de creación futuros.	80	CE1 CE5 CE6 CE7 CE11 CE13 CE15 CE23

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ALTSHUTER, BRUCE, Biennals and Beyond: Exhibitions than Made Art History, Phaidon, 2002, London /New York

BARR, ALFRED, La definición de arte moderno, Alianza Forma, 1989, Madrid

BELCHER, M., Organización y diseño de exposiciones. Su relación con el museo, Trea, 1994, Gijón

BEDFORD, LESLIE, The Art of museum exhibitions : how story and imagination create aesthetic experiences, Left Coat Press, California

BISHOP, CLAIRE, Radical Museology: or, What's Contemporary in Museums of Contemporary Art?, Connseni, 2014, London

DECTER, JOSHUA (et al.), Exhibition as social intervention: 'Culture in action' 1993, Afterall Books, 2014, London

GUASCH, ANNA MARÍA, El arte del siglo XX en sus exposiciones, Ed. del Serbal, 1997, Barcelona

HERNANDO, E. (dir.), Exposiciones temporales: organización, gestión, coordinación, Ministerio de Cultura, 2006, Madrid

HOFFMANN, JENS, Show time : the 50 most influential exhibitions of contemporary art, Thames and Hudson, 2014, London

MARTI FERRERO, MANEN, Salir de la exposición (si es que alguna vez habíamos entrado), Consoni, 2012, Bilbao

MIRO, N.; PICAZO, G., La exposición como dispositivo : teorías y prácticas en torno a la exposición, Centre d'Art La Panera, Lleida

OBRIST, H. U., Breve historia del comisariado, Exit, Madrid

OBRIST, H. U., Ways of Curating, Allen Lane, 2014, London

OBRIST, H. U., Everything you always wanted to know about curating but were afraid to ask, Sternberg Press, 2011, Berlin/New York

O'DOHERTY, BRIAN, Dentro del cubo blanco: la ideología del espacio expositivo, Cendeac, 2011, Murcia

PEREZ VALENCIA, P., La insurrección expositiva, Trea, 2007, Gijón

RICO, J.C., Manual práctico de museología. museografía y técnicas expositivas, Sílex, 2006, Madrid

VALLEJO DELGADO, C. (coord), La exposición como práctica docente, Diferencia, 2009, Sevilla

WILSON, KRISTINA, The Modern eye : Stieglitz, MoMA, and the art of the exhibition, 1925-1934, New Haven/Yale University Press, 2009, London

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas Externas/P01M080V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Perspectivas Actuais/P01M080V01201

Traballo de Fin de Máster/P01M080V01210

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Taller de Investigador Invitado/P01M080V01207

Outros comentarios

TITORÍAS: Venres de 17.00 a 21.00h.

LUGAR: Despacho do Profesor

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Taller de Artista Invitado				
Materia	Taller de Artista Invitado			
Código	P01M080V01203			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Román Redondo, Juan Carlos			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas Externas				
Materia	Prácticas Externas			
Código	P01M080V01204			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición	Castelán Francés			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Buxán Bran, Xosé Manuel			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Coñecer a realidade laboral dos perfís profesionais mediante a inmersión no traballo cotiá en institucións e empresas relacionadas co ámbito da arte contemporánea e cos contidos e obxectivos específicos do módulo.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE1	Ga) Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar no ámbito das Belas Artes.	• saber facer
CE4	Gd) Capacidade para integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir de informacións incompletas ou limitadas, que inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais, éticas e culturais vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• Saber estar / ser
CE10	Ed) Coñecer e resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.	• saber facer
CE13	Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	• saber
CE15	Ei) Capacidade para desenvolver traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
. Desenvolvemento do saber facer baseado na inserción preprofesional en contextos reais.	CE1
. Saber ser e estar nun escenario de traballo, que implique reflexións sobre as responsabilidades sociais, éticas e culturais vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	CE4
. Saber resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística. Recoñecer a importancia do desenvolvemento persoal na planificación e produción de proxectos artísticos.	CE10
. Saber valorar a realidade da creación artística contemporánea. Saber tomar decisións a partir da análise das necesidades e/ou demandas da realidade na que se desenvolven as prácticas.	CE13
. Saber desenvolver un traballo en equipos de carácter interdisciplinar, de acordó coas tarefas e funcións propias.	CE15
. Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora e/ou profesional mediante os recursos e metodoloxías axeitadas.	CE18

Contidos	
Tema	
Tema 1	*Subtemas 1
Observación e análise das realidades sociais e institucionais que configuran o contexto da arte contemporánea no panorama autonómico, nacional e internacional.	- Como se desenvolve un comisariado. - Coordinación, deseño e práctica expositiva. - Edición de publicacións de arte e a súa distribución. - Proxectos didácticos

Deseño, desenvolvemento e avaliación de programas e proxectos creativos no marco profesional e institucional.

- Proxecto creativos específicos.
- Produción de obra/s. Pre-proxectos. Encargos.
- Orzamentos. Financiamento. Facturas.
- Apoio a produción de obras dun artista o colectivo e a súa presentación pública. Making of...

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	0	5
Traballo tutelado	10	0	10
Estudo previo	0	5	5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	5	5
Prácticas externas	0	45	45
Informe de prácticas externas	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación aos estudantes por parte do coordinador sobre o proceso, desenvolvemento e institucións nas que se vai a facer a experiencia preprofesional que supoñen as Pácticas Externas.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre os seus principais intereses, de maneira a precisar o ámbito adecuado das súas prácticas e expor posibles actividades. Seguirá a prospección de empresas, institucións, ou algún artista profesional. O alumno deberá tomar contacto persoalmente e propor as súas prácticas. Proporase unha lista de institucións colaboradoras coa Universidade de Vigo. Se non existe un contrato de colaboración coa Universidade de Vigo, deberá ocuparse dos trámites. En todo momento terá o apoio do docente da materia, que proporcionará as informacións necesarias, e os documentos.
Estudo previo	Trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, contactos directos cos axentes exteriores, control da documentación administrativa...
Resolución de problemas de forma autónoma	Aquelas actividades relacionadas cos traballos tuteados, a realizar de maneira autónoma por parte do alumnado.
Prácticas externas	Redacción da Memoria segundo pautas indicadas no documento INFOS en FAITIC.
	O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado e realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	Cada alumno/deberaa obrigatoriamente porse en contacto co profesor coordinador das Prácticas Externas antes de comezar a fase das prácticas, e entregar todos os documentos nas súas datas respectivas.
Traballo tutelado	O profesor coordinador decidirá as pautas concretas de desenvolvemento: datas e tipo de tutorías, etc. Xestión e entrega da documentación específica (ver documento INFOS en FAITIC) A Memoria das Prácticas Externas ten carácter individual. Tutorías (Despacho do profesor no Dpto. de Escultura): Venres: 17:00- 21.00h

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas externas	30	CE1
Valorarase o informe do Titor da empresa, ademais das actividades previas ás prácticas (procura de Práctica personalizada).		CE4
		CE10
		CE13
		CE15
		CE18

Traballo tutelado	Seguimento tutelado das Prácticas Externas. Xestión e entrega da documentación específica.	20	CE1 CE4 CE10 CE13 CE15 CE18
Informe de prácticas externas	O titor académico disporá dun modelo de informe no que deberá expresar os seus xuízos sobre o labor desenvolto polo estudante no período de prácticas. Para iso terá en conta a Memoria final entregada polo alumno co apartados seguintes:: a) Datos persoais do estudante. b) Nome e localización da empresa / institución onde se realizou a práctica. c) Descrición concreta e detallada das tarefas e traballos desenvolvidos. d) Valoración das tarefas levadas a cabo co coñecemento e habilidades adquirida en relación cos estudos universitarios . e) Relación dos problemas expostos e o procedemento seguido para a súa resolución. f) Avaliación das prácticas e propostas de mellora de acordo co documento D6-Informe do estudante. g) É conveniente incluír documentación gráfica. A memoria será redactada con rigor académico, coidando especialmente o léxico e a redacción.	50	CE1 CE4 CE10 CE13 CE15 CE18

Outros comentarios sobre a Avaliación

A data de entrega da documentación e da Memoria é improrrogable. Só en casos excepcionais -principalmente cuestións relativas á propia institución de acollida ou en situación grave por parte do alumno/poderaa- ser ampliado o prazo polo profesor coordinador das Prácticas, sempre que esta consulta fágase coa suficiente antelación e as causas estean debidamente xustificadas.

Para superar a materia ou estudante deberá cumprir as tutorías establecidas, as horas de permanencia sinaladas na institución e entregar nos prazos acordados toda a documentación máis a Memoria final. (ver o documento colgado en FAITIC)

Os alumnos que por alguna razón fixan o seu período de prácticas durante o 2º cuatrimestre, a avaliación farase na convocatoria de Xullo segundo as mesas pautas sinaladas neste programa.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Lista empresas e centros con convenios. + información en Faitic
<http://belasartes.uvigo.é/bbaa/index.php?ide=325>

Pódense crear novos convenios con vosas suxestións.

Pódense complementar as 45 horas das prácticas curriculares con Prácticas non curriculares, gestionando coa Fundación da Universidade FUVI : practicas2@fundacionuvigo.es

TUTORÍAS: Previa cita por mail: xmbuxanbran@yahoo.es

Horario: Ver Secretaría virtual

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Taller Tecnolóxico				
Materia	Taller Tecnolóxico			
Código	P01M080V01205			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Sendón Trillo, José Manuel			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Liñas de Investigación				
Materia	Liñas de Investigación			
Código	P01M080V01206			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Tudela Sáenz de Pipaón, Francisco Javier			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Taller de Investigador Invitado				
Materia	Taller de Investigador Invitado			
Código	P01M080V01207			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Aproximación aos diferentes enfoques na investigación relacionada coas Belas Artes.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE3	Gc) Capacidade para concibir e estruturar proxectos de investigación con rigor académico.	• saber facer
CE6	Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido e autónomo.	• saber facer
CE8	Eb) Capacidade para analizar e contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	• saber • saber facer
CE12	Ef) Coñecer e saber manexar recursos e procedementos metodolóxicos que lle permitan analizar, indagar e desenvolver investigacións no terreo da teoría da arte.	• saber • saber facer
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• saber facer
CE21	Eo) Capacidade para distinguir obras de arte e traballos de investigación innovadores. Ep) Coñecemento dos modos de presentación pública do TFM.	• saber • saber facer
CE25	Et) Capacidade para comunicar con claridade e resolución os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, materializados no traballo creativo presentado como TFM.	• saber • Saber estar / ser
CE27	Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
*Gc) Capacidade para concibir e estruturar proxectos de investigación con rigor académico.	CE3
*Gf) Capacidade para adquirir habilidades de aprendizaxe que lle permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida **autodirixido e autónomo.	CE6
*Eb) Capacidade para analizar e *contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	CE8
*Ef) Coñecer e saber manexar recursos e procedementos metodolóxicos que lle permitan analizar, indagar e desenvolver investigacións no terreo da teoría da arte.	CE12
A18 O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	CE18
A21 Eo) Capacidade para distinguir obras de arte e traballos de investigación innovadores. **Ep) Coñecemento dos modos de presentación pública do TFM.	CE21
*Et) Capacidade para comunicar con claridade e resolución os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, materializados no traballo creativo presentado como TFM.	CE25
A27 *Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	CE27

Contidos	
Tema	
1. Modelos de investigación en Belas Artes.	Estudo dos problemas estruturais dun traballo de investigación en Belas Artes: definición e anotación do tema, estrutura de índice, relación coa práctica artística, referencias e citas, bibliografía.

2.Relación arte, ciencia, ciencias sociais, tecnoloxía.

A arte como modelo de investigación transversal.

3.-Desde a creación artística: A creación como investigación; a investigación como creación.

Aproximación a un modelo metodolóxico onde a investigación nutre a creación plástica no espazo que transita do eu ao nós.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debate	1	10	11
Presentación	1	5	6
Seminario	1	10	11
Traballo tutelado	1	25	26
Lección maxistral	10	5	15
Traballo	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debate	Discusión sobre anotacións dos temas propostos.
Presentación	Estudo e análise de exemplos de investigación en BB.AA.
Seminario	Desenvolvemento e avaliación de índices propostos
Traballo tutelado	Configuración e desenvolvemento de índices de traballos de investigación propios.
Lección maxistral	Exposición oral e visual das pautas a seguir nunha investigación. Estudos meteorolóxicos. Exposición de exemplos e casos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Desenvolvemento e avaliación de índices propostos
Traballo tutelado	Configuración e desenvolvemento de índices de traballos de investigación propios.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Exposición oral e visual das pautas a seguir nunha investigación. Estudos metodolóxicos. Exposición de exemplos e casos	50	CE6 CE12
Debate	Discusión sobre anotacións dos temas propostos.	10	CE18 CE25
Presentación	Estudo e análise de exemplos de investigación en BB.AA.	15	CE3 CE8 CE27
Traballo tutelado	Configuración e desenvolvemento de índices de traballos de investigación propios.	25	CE12 CE21 CE27

Outros comentarios sobre a Avaliación

Neste curso haberá os seguintes investigadores invitados: JOSÉ ANDRÉS SANTIAGO (U. de VIGO), TXARO ARRÁZOLA-OÑATE (UPV-EHU) E MIGUEL ANXO HERNÁNDEZ-NAVARRO (UNIVERSIDADE DE MURCIA).

A asistencia é obrigatoria, así como a realización do traballo que se programe.

Recoméndase estar atentos á Web e FAITIC por se houberse cambios para as datas previstas.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación na seguinte ligazón

Os estudantes de segunda convocatoria deberán entregar os exercicios esixidos durante o curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BÜRGER Christa y Peter,, La desaparición del sujeto. Una historia de la subjetividad de Montaigne a Blanchot., 2001., Akal

---

Castro, I., Votos de riqueza, 2007, A.Machado Libros

Castro Rey, I., Estética del desorden, 2017, Pretextos

DUQUE, Félix, La fresca ruina de la tierra. (Del arte y sus desechos), 2002, Calima Ediciones

---

Duque, Felix, Arte público y espacio político,, 2001., Ed. Akal,

---

Duque, Felix, Habitar la tierra, 2008, Abada editores

LÓPEZ MONDEJAR, Lola, El factor Munchausen. Psicoanálisis y creatividad., 2009, CENDEAC

Meana, J. C., La ausencia necesaria, 2015, Dauro Ediciones

PARDO, J.L., La intimidad, 1996, Pre-Textos

SELMA DE LA HOZ, J. Vicente, Creación artística e identidad personal. Cultura, psicoanálisis y conceptos de narcisismo en el s. XX., 2001, Instituto Alfonso el Magnánimo, Valencia

---

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

Outros comentarios

RECOMÉNDASE ESTAR ATENTO A WEB E ANUNCIOS EN A FACULDADE QUE DARÁN CONTA DE A PROGRAMACIÓN A DESENVOLVER.

POR RAZÓNS DE ORGANIZACIÓN As CONFERENCIAS POIDA QUE NON COINCIDAN CON U HORARIO PREVISTO PARA Os SEMINARIOS.

Os INVITADOS COMPÁRTENSE CON O PROGRAMA DE DOCTORADO.

Estarán como invitadas en o curso 2018-19 Vitoria Dihel, artista, e Adelina García profesora de a Escola Superior de Gallaecia, Vía Nova de Cerveira.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Casos de Estudio				
Materia	Casos de Estudio			
Código	P01M080V01208			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Heyvaert , Ann			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Modelos e Disciplinas Auxiliares				
Materia	Modelos e Disciplinas Auxiliares			
Código	P01M080V01209			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Máster				
Materia	Traballo de Fin de Máster			
Código	P01M080V01210			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Buxán Bran, Xosé Manuel			
Profesorado	Buxán Bran, Xosé Manuel			
Correo-e	xmbuxanbran@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de a elaboración de un traballo práctico acompañado de unha análise de o mesmo onde se aporten elementos innovadores baixo unha metodoloxía investigadora. Tamén se traballa a exposición e transmisión pública de as ideas e as imaxes propostas. Con o TFM hanse de medir todas as competencias adquiridas por o alumnado.			

Competencias	
Código	Tipoloxía
CE7 Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	
CE13 Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	
CE14 Eh) Capacidade para recoñecer a importancia do desenvolvemento persoal na planificación e produción de proxectos artísticos.	
CE17 Ek) Capacidade para comprender que a creación e a investigación son tarefas en continua innovación.	
CE21 Eo) Capacidade para distinguir obras de arte e traballos de investigación innovadores. Ep) Coñecemento dos modos de presentación pública do TFM.	
CE22 Eq) Desenvolvemento de habilidades cognitivas avanzadas relacionadas coa creación dun perfil artístico e investigador no TFM.	
CE23 Er) Capacidade para elaborar un texto reflexivo sobre a obra creativa concreta desenvolvida no TFM.	
CE24 E) Capacidade para organizar un proxecto expositivo de obra artística para un espazo específico e nun tempo concreto (TFM).	
CE25 Et) Capacidade para comunicar con claridade e resolución os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, materializados no traballo creativo presentado como TFM.	
CE26 Eu) Desenvolver habilidades de xestión da información para propósitos artísticos e investigadores no TFM.	
CE27 Ev) Capacidade para integrar coñecementos de campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
A7 Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixe de a investigación en belas artes	CE7
A13 Eg) Capacidade para valorar a realidade de a creación artística contemporánea.	CE13
A14 Eh) Capacidade para recoñecer a importancia de o desenvolvemento persoal en a planificación e produción de os proxectos artísticos.	CE14
A17 Ek) Capacidade para comprender que a creación e a investigación son tarefas en continua innovación.	CE17
EI) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos a a práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	CE17
A21 Eo) Capacidade para distinguir obras de arte e traballos de investigación innovadores.	CE21
Ep) Coñecemento de os modos de presentación pública de o TFM.	CE21
A22 Eq) Desenvolvemento de as habilidades cognitivas avanzadas relacionadas con a creación de un perfil artístico e investigador en o TFM.	CE22
A23 Er) Capacidade para elaborar un texto reflexivo sobre a obra creativa concreta desenvolvida en o TFM.	CE23
A24 Es) Capacidade para organizar un proxecto expositivo de obra artística para un espazo específico e un tempo concreto (TFM).	CE24

A25 Et) Capacidade para comunicar con claridade e resolución os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, materializados no traballo creativo presentado como TFM.	CE25
A26 Eu) Desenvolgar habilidades de xestión da información para propósitos artísticos e investigadores no TFM.	CE26
A27 Ev) Capacidade para integrar coñecementos dos campos de estudo diversos no traballo creativo presentado como TFM.	CE27

Contidos

Tema

1.- A xestión da claridade como materialización do traballo creativo	Fórmulas argumentativas
2.- Transferencia de coñecementos como habilidade cognitiva avanzada	Intersubxectividade
3.- Vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación nas belas artes	Estratexia e método
4.- As tarefas da novidade e da innovación	Composición e deconstrución
5.- Carácter da información no proceso da imaxe cultural. A información e a súa posta en circulación.	Circulación sociolóxica da imaxe

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	0	100	100
Presentación	0	15	15
Estudo previo	7	0	7
Informe de prácticas	0	27	27
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Desenvolvemento de traballo nos talleres executando un conxunto de obra artística. Elaboración dun traballo teórico paralelo aos desenvolvementos do taller e acorde aos obxectivos do master.
Presentación	Presentación de obra, disposición, visualización, percorrido, posibles lecturas, diálogo co contexto, con outras obras, co espazo. Documentación da obra, fotografía, reprodución. Preparación de material para publicación: documentación gráfica, textos, fichas técnicas, etc..
Estudo previo	Investigación bibliográfica e das fontes auxiliares. Lectura, análise, clasificación, estudo. Elaboración de arquivo de imaxes e obras doutros artistas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo previo	A investigación conducente ao traballo teórico redactado para a súa presentación, é obxecto da atención personalizada das/dos correspondentes titoras/es.
Presentación	O traballo conducente á elaboración da obra artística e á preparación da defensa pública, son obxecto de atención personalizada das/dos correspondentes titoras/es.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Prácticas de laboratorio	Obra artística desenvolvida nos talleres e traballo teórico. Ambas modalidades deberán poñer de manifesto as competencias adquiridas no master. Valorarase: a) Comprensión, desenvolvemento e interiorización dos procedementos técnicos e conceptuais empregados. b) Nivel de resolución material e adecuación ás intencións e ás formulacións expresivas. c) Grao de riqueza e complexidade sensible, estrutural e conceptual. d) Grao de interiorización e de resposta persoal aos desenvolvementos da arte actual en calquera das súas manifestacións. e) Capacidade de experimentación e indicios de innovación no campo especificamente explorado. Orixinalidade relativa. f) Interese plástico e expresivo da obra. Nesta valoración teranse en conta os informes dos titores (25% Titor + 75% Tribunal).	70	CE7 CE13 CE14 CE17 CE21 CE22 CE23 CE24 CE25 CE26 CE27
Informe de prácticas	Elaboración da memoria do proxecto seguindo os apartados correspondentes e co rigor e a claridade expositiva necesaria. Debe ser a condensación e análise do traballo realizado. Valorarase: A linguaxe técnica empregada, a claridade da redacción. A cantidade e claridade da información utilizada, se esta é suficiente e conveniente para identificar os elementos cruce do proxecto presentado. Valorarase que os contidos sexan convenientemente organizados, estruturados e desenvolvidos. Valorarase que as fontes documentais sexan suficientes e adecuadas na súa elección e no seu uso.	20	CE7 CE13 CE14 CE17 CE21 CE22 CE23 CE25 CE26 CE27
Traballo	A forma da presentación. A claridade de dicción, riqueza de vocabulario. A presenza e a actitude ante o tribunal. O coidado, orixinalidade e expresividade dos soportes audiovisuais utilizados como apoio á presentación. A capacidade para responder adecuadamente ás preguntas do tribunal. Terase especialmente en conta a argumentación, capacidade de convicción e manexo da adecuada información nas respostas.	10	CE7 CE13 CE14 CE17 CE21 CE22 CE23 CE24 CE25 CE26 CE27

Outros comentarios sobre a Avaliación

O tribunal designado pola Comisión Académica estará composto por catro membros. Tres membros serán profesorado da Facultade de Belas Artes de Pontevedra, e o cuarto será unha persoa experta do ámbito artístico que actuará con voz pero sen outorgar cualificación.

O acto de presentación do TFM - do documento escrito ou da obra artística formalizada - realizarase de modo presencial ao finalizar o segundo cuatrimestre. Será un acto público e a defensa terá un tempo máximo de 20 minutos seguido dunha quenda de preguntas dos membros do tribunal. No acto de presentación e defensa valoraranse os aspectos descritos máis arriba coas súas correspondentes porcentaxes. O sistema de cualificación será o definido polo RD 1123/2003 de 5 sept. Os resultados cualificaranse en escala numérica: 0-4,9:suspenso / 5,0-6,9: aprobado / 7,0-8,9: notable / 9,0-10: sobresaintente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

De la Calle, R., En torno al hecho artístico, Fernando Torres, ed., 1981, Valencia

Moles, A., Sociodinámica de la cultura, Paidós, 1978, Barcelona

Morin, E., Introducción al pensamiento complejo, Gedisa, 1995, Barcelona

Romo, M., Psicología de la creatividad, Paidós, 1998, Barcelona

Bibliografía Complementaria

AA.VV., Espazo documental.net, Xunta de Galicia, 2008, Santiago

---

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Laboratorio de Espazo (II)/P01M080V01108
Laboratorio de Número (II)/P01M080V01110
Laboratorio de Tempo (II)/P01M080V01109
Laboratorio de Unicidade (II)/P01M080V01111
Perspectivas Actuais/P01M080V01201

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Gnoseoloxía da Arte/P01M080V01101
Laboratorio de Espazo (I)/P01M080V01112
Laboratorio de Número (I)/P01M080V01114
Laboratorio de Tempo (I)/P01M080V01113
Laboratorio de Unicidade (I)/P01M080V01115
Prácticas Externas/P01M080V01204
Proxecto Expositivo/P01M080V01202
Recursos Cognitivos e Metodolóxicos/P01M080V01102
Taller de Investigador Invitado/P01M080V01207
Taller Fotográfico/P01M080V01211
Tendencias e Modos de Producción Contemporánea/P01M080V01103

Outros comentarios

Titorías:

X. M. Buxán Bran: xoves e venres de 13.30 a 16.30. Despacho área de escultura 1º andar.

Mar Caldas: 1º cuadrimestre: mércores de 15.30 a 21.30. / 2º cuadrimestre. Xoves: de 9.30 a 10.30, de 14.30 a 16.00, de 20.00 a 21.30. Venres: de 14.30 a 15.00, de 20.00 a 21.30. Despacho área de pintura 2º andar. email: marcaldas@uvigo.es

---

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Taller Fotográfico				
Materia	Taller Fotográfico			
Código	P01M080V01211			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Sendón Trillo, José Manuel			
Profesorado	Sendón Trillo, José Manuel			
Correo-e	msendon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A fotografía como un medio para a produción artística			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE2	Gb) Capacidade de síntese, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber facer
CE8	Eb) Capacidade para analizar e contextualizar tendencias artísticas innovadoras.	• saber facer
CE9	Ec) Capacidade para identificar os elementos que determinan a arte e a ciencia.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Familiarizarse cos novos soportes e medios.	CE8 CE9
Profundizar nas posibilidades da fotografía como medio para a creación na actualidade.	CE2 CE8 CE9

Contidos	
Tema	
-A fotografía como medio para produción artística.	Formulación e fundamentación conceptual. Concreción e realización.Técnicas de reprodución. Exposición, posta en espazo. O fotolibro. Estratexia de difusión. Lexitimadores. Webs, blogs e as redes sociais.
-Proxecto curatorial.	Papel do comisario. Exposicións colectivas e monográficas dun autor. Exposicións con produción de obra específica. Proxectos de produción nun territorio concreto.
-Singularidade e indiferencia	Análise dalgunhas exposicións e proxectos. A fotografía e a arte. Fotografía e museo. Referencias históricas. Contexto actual. Fotografía e pintura. Son suficientes os criterios pictóricos para entender a fotografía?
- Proxectos	Estudiaranse proxectos fotográficos de distintos autores concordantes cos intereses dos alumnxs.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	7	0	7
Resolución de problemas de forma autónoma	0	55	55
Lección maxistral	7	0	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento continuo en grupo do traballo realizado polo alumnx, potenciando a reflexión, a crítica e o debate no grupo. É importante que cada alumnx vaia coñecendo o traballo que están a realizar xs compañeirxs, porque pode ser de utilidade para o seu propio traballo, ampliando horizontes, e porque deste coñecemento derívanse habitualmente sinerxías interesantes.
Resolución de problemas de forma autónoma	Trátase de que cada alumnx traballe sobre o tema que lle interese, empregando a técnica que considere adecuada para a súa proposta. O traballo práctico deberá de ir acompañado da reflexión teórica e da busca de referentes.
Lección maxistral	Analizarase: O proceso de produción de proxectos e exposicións, abordando o papel dos distintos axentes. As repercusións derivadas da imaxe numérica. O fotolibro Os aspectos específicos do medio fotográfico.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O profesor realizará un seguimento continuo do traballo realizado por cada alumnx, no que se refire tanto a formulación conceptual como a súa resolución, facendolle as críticas e suxestións pertinentes, e asesorandoo na resolución técnica.
Resolución de problemas de forma autónoma	Formulación e fundamentación da proposta. Realización da proposta. Busca de referentes.
Lección maxistral	O profesor abordará: Temas e autores que sexan de interese para o traballo que están a realizar o alumnxs. Formas de concreción de proxectos que podan ser de utilidade para os que están a realizar xs alumnxs.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Seguimento do traballo realizado polo alumno ao longo do curso	30	CE2 CE8 CE9
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballos presentados ao finalizar o curso	25	CE2 CE8 CE9
Lección maxistral	Evaluación de contidos impartidos.	20	CE2 CE8 CE9
Práctica de laboratorio	Traballos presentados ao finalizar o curso	25	CE2 CE8 CE9

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia as clases é obligatoria

Evaluación continua e entrega final do traballo 14 de xaneiro ás 18h.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Baque, Dominique, La fotografía plástica, Gustavo Gili, 2003, Barcelona

Krauss, Rosalind, Lo fotográfico, Gustavo Gili, 2002, Barcelona

Fontcuberta, Joan, La furia de las imágenes. Notas sobre la postfotografía, Galaxia Gutenberg, 2016, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Tutorías: Mércores 13 a 15 h. e martes de 10 a 14h. Débese establecer previamente cita co tutor.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Taller de Artista Invitado				
Materia	Taller de Artista Invitado			
Código	P01M080V01212			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Román Redondo, Juan Carlos			
Profesorado	Ardid de Cabo, Alberto Román Redondo, Juan Carlos			
Correo-e	redondo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	Tipoloxía

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Contidos	
Tema	
A materia do máster, Taller de Artista Invitado, convidará ao artista Alberto *Ardid de Cabo e ao mesmo tempo tomará como referencia, as prácticas expositivas e *curatoriales que se desenvolvan durante o tempo que ten dita materia nos museos de referencia da comunidade galega. O taller tomará as sinerxías do CGAC de Santiago e do MARCO de Vigo, convidando aos artistas que participen das programacións de devanditos museos na práctica docente da materia do máster. - Debate, desenvolvemento e análise do proxecto artístico de cada alumno. - Achea e visións dos artistas invitados. - Adecuación e metodoloxías de traballo personalizadas. - O coñecemento universitario e a súa interacción coa experiencia profesional. - A construción da autoría en circunstancias contemporáneas. - O artista como ""*sonámulo magnético"". - Autor, autoridade e recoñecemento profesional. - A posición ética e estética do artista en situacións desfavorables. - Da *ensimismación á produción de sentido no campo da representación *alegórica. - A imaxe de marca do artista. - Do autor como creador de novas beleza ao artista como produtor e etnógrafo.	No taller traballarase sobre aqueles recursos que doten dunha estrutura básica aos proxectos artísticos que se atopan na súa primeira fase de produción. Utilización daqueles recursos da experiencia dos artistas convidados no *afiazamiento daqueles mecanismos *heurísticos, propios do alumno. Os contidos e actividades do taller poden ser de interese no que se refire ao desenvolvemento de proxectos futuros, tanto desde o punto de vista do artista como doutros axentes implicados nos procesos de visibilidade pública da arte contemporánea (*comisariado, crítica, etc.).

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	15	0	15
Resolución de problemas de forma autónoma	0	55	55

Lección maxistral	4	0	4
Traballo tutelado	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	A artista invitada expoñerá un diálogo aberto entre o seu propio traballo e o de os alumnos/as participantes, que será analizado e debatido conjuntamente por o grupo baixo a dirección de o coordinador de a asignatura. O máis significativo de o taller céntrase en as relacións entre obra e contexto, en as súas referencias e en as conexións entre artista, medio, produción e difusión. Máis aló de o traballo de produción de as obras, é fundamental que o alumno/a coñeza as canles de difusión máis adecuados, as repercusións de cada proxecto artístico e a súa capacidade de comunicación. Reflexionar e discutir sobre estes aspectos de a produción artística contemporánea constitúe en núcleo vertebrador de a materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realizar un proxecto relacionado con calquera ámbito creativo ou artístico
Lección maxistral	Descrición de os contidos e a súa significación en a arte contemporánea
Traballo tutelado	Debate con o alumno/a en o fortalecemento de os procesos que estean desenvolvendo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Presentación de temáticas e metodoloxías na práctica *artística da artista convidada, debates, etc.
Resolución de problemas de forma autónoma	Análise dos recursos que se están desenvolvendo
Lección maxistral	Sesión maxistral. O responsable da materia mostrará os contextos *fenomenolóxicos e as razóns culturais que propiciaron as diferentes formas de ver e de sentir dos artistas invitados. Sendo un taller de artista ou artistas invitados, o que se propón é incidir no carácter *experiential dos diferentes autores e subliñar, así, as [formas] de facer e de acometer cada proxecto individual. Traballar con diferentes artistas é dar corpo a diversas metodoloxías de traballo, así como a variados enfoques sobre unha mesma cuestión. O fundamental dun taller en *estéreo é a recepción de diagnósticos sobre as obras en proceso dos alumnos do máster. Análise de obras e a súa confrontación práctica mediante a comprensión a través da diversidade de contextos, pluralidade de visións e experiencias. Facer protagonista o traballo do alumno mediante o uso do debate e os seguimentos personalizados.
Traballo tutelado	Desenvolvemento do campo *heurístico nos proxectos realizados polos alumnos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Seguimento do traballo: capacidade de *cuestionamiento, relación e resolución; Asistencia e participación.	20	
Resolución de problemas de forma autónoma	Concepto e resolución técnica	50	
Lección maxistral	Comprensión teórica e participación nos debates.	10	
Traballo tutelado	Desenvolvemento dos traballos, a súa evolución e calidade poética.	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da materia farase de maneira continuada. Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación no seguinte enlace A convocatoria extraordinaria. Á espera de aprobación en Xunta de Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Brea, J.L, Las auras frías, Anagrama, 1991, Barcelona

Wittkower, Rudolf ; Wittkower, Margot, Nacido bajo el signo de Saturno : genio y temperamento de los artistas desde la antigüedad hasta la Revolución francesa, Cátedra, 2004, Madrid

Guitton, J, El héroe, el genio y el santo, Complutense, 1995, Madrid

Bruno, G, Los heroicos Furores, Tecnos, 1987, Madrid

Dalí, Salvador, Diario de un genio, Tusquets Editores, 2009, Barcelona

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Taller de Investigador Invitado/P01M080V01207

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Laboratorio de Espazo (II)/P01M080V01108

Laboratorio de Número (II)/P01M080V01110

Laboratorio de Tempo (II)/P01M080V01109

Laboratorio de Unicidade (II)/P01M080V01111

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Laboratorio de Espazo (I)/P01M080V01112

Laboratorio de Número (I)/P01M080V01114

Laboratorio de Tempo (I)/P01M080V01113

Laboratorio de Unicidade (I)/P01M080V01115

Tendencias e Modos de Producción Contemporánea/P01M080V01103

Outros comentarios

correo: redondo@uvigo.es

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Liñas de Investigación				
Materia	Liñas de Investigación			
Código	P01M080V01213			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Tudela Sáenz de Pipaón, Francisco Javier			
Profesorado	Magán Lampón, María Marco Covelo, María José Morera Arbones, Joan Tudela Sáenz de Pipaón, Francisco Javier			
Correo-e	tudela@uvigo.es			
Web	http://javiertudela.blogspot.com			
Descrición xeral	Materia en a que nos achegaremos a a investigación en Belas Artes mediante seminarios. Revisaremos a tensión entre os procesos de o taller, as esixencias académicas e a vida profesional axudados por artistas doutores titulados en as promociones recentes.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE1	Ga) Capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos e resolver problemas dentro dun contexto interdisciplinar no ámbito das Belas Artes.	• Saber estar / ser
CE2	Gb) Capacidade de síntese, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• Saber estar / ser
CE3	Gc) Capacidade para concibir e estruturar proxectos de investigación con rigor académico.	• saber
CE4	Gd) Capacidade para integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir de informacións incompletas ou limitadas, que inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais, éticas e culturais vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• Saber estar / ser
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• Saber estar / ser
CE20	En) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dun traballo de investigación.	• saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O/A estudante coñecerá e será capaz de identificar diversas tipoloxías de investigación artística	CE1 CE20
O/A estudante saberá dar estrutura e definir obxectivos de un proxecto de investigación	CE18
O/A estudante será capaz de identificar os trazos de un proxecto artístico como investigación estruturada.	CE1 CE2 CE3 CE4

Contidos	
Tema	
Modelos e posibilidades de a investigación en Belas Artes	A investigación en Belas Artes en a estrutura académica. Liñas de traballo específicas de Belas Artes. Tensións entre os procesos de o taller e as canles de a investigación. O traballo individual e a cooperación en os procesos investigadores.
Experiencias de definición dunha liña de investigación	A través das experiencias individuais de Doutores das últimas promocións que revisarán a súa experiencia no cruzamento dos procesos de taller, os formatos da investigación artística e a súa apertura a outras metodoloxías.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1

Lección maxistral	6	12	18
Estudo de casos	8	12	20
Traballo tutelado	0	18	18
Traballo	0	18	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Introducións teóricas sobre os contidos
Estudo de casos	En contacto con os procesos de investigación académico a través de a presenza de investigadores. Con u obxectivo de que en a casuística presentada véxanse reflectidas modelos e posibilidades de investigación diversos
Traballo tutelado	Realización de un traballo tutorizado individualmente e en ocasións de forma colectiva -para atender a cuestións comúns-. Devandito traballo aplicará os contidos de os seminarios para definir as liñas de investigación en relación a o proxecto de TFM de o alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O traballo tutelado será revisado en horario de tutorías.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
TraballoEstudo e presentación dun proxecto relacionado cos casos analizados nas clases maxistras e coa propia investigación de cada estudante.	100
Datas de entrega: pendentes de aprobación de calendarios de probas en Xunta de Facultade	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua. As achegas individuais á dinámica da aprendizaxe colectiva do grupo observada nas clases presenciais e nas titorías de grupo poden aumentar ou diminuír a avaliación dos traballos ata un -20%.

Proba extraordinaria de xullo: Consultar o calendario de probas de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

García Prósper, Beatriz, Guía de investigación para el desarrollo de la carrera del profesorado, UPV, 2008, Bilbao
 Gómez Muntané, M. Hernández, F. Pérez López, H., Bases para un debate sobre investigación artística, Secretaría General Técnica. Ministerio de Educació, 2006, Madrid
 Morín, Edgar, Los siete saberes necesarios para la educación del futuro, UNESCO, 1999, París
 VV.AA, García Prósper, Beatriz, Guía de investigación para el desarrollo de la carrera del profesorado, FECYT, 2007, Madrid

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia é moi recomendable para aquelas alumnas e alumnos que desexan coñecer as canles da investigación académica e realizar unha tese doutoral.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Modelos e Disciplinas Auxiliares				
Materia	Modelos e Disciplinas Auxiliares			
Código	P01M080V01214			
Titulación	Máster Universitario en Arte Contemporánea. Creación e Investigación			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado	Fernández Martín, Javier Pérez Fabello, María José			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Modelos e disciplinas pretenden unha aproximación a contidos e proceso de investigación- creación en disciplinas afines como a Psicología, a danza, a Música, etc. Preténdese proporcionar a o alumno de diferentes ferramentas metodolóxicas de modelos de investigación e creación interdisciplinar que lle permitan enriquecer o seu propio proceso de investigación-creación. Tamén se abordan cuestións formais e teóricas relacionadas con o proceso de realización de investigación en ciencias sociais e humanidades. As competencias que se traballan están vinculadas con a capacidade de relacionar e complementar métodos, procedementos, recursos e modelos provenientes de campos e ámbitos non especificamente artísticos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE2	Gb) Capacidade de síntese, análise e pensamento crítico relacionado coa investigación e a creación artística.	• saber • saber facer
CE7	Ea) Capacidade para recoñecer a vinculación entre a teoría e a práctica como eixo da investigación en Belas Artes.	• saber
CE9	Ec) Capacidade para identificar os elementos que determinan a arte e a ciencia.	• saber
CE10	Ed) Coñecer e resolver problemas específicos dos procesos creativos en distintos ámbitos de produción artística.	• saber • saber facer
CE12	Ef) Coñecer e saber manexar recursos e procedementos metodolóxicos que lle permitan analizar, indagar e desenvolver investigacións no terreo da teoría da arte.	• saber • saber facer
CE13	Eg) Capacidade para valorar a realidade da creación artística contemporánea.	• saber
CE15	Ei) Capacidade para desenvolver traballo en equipo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE16	Ex) Capacidade de reflexión e de autocrítica.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE17	Ek) Capacidade para comprender que a creación e a investigación son tarefas en continua innovación.	• saber • saber facer
CE18	O) Capacidade para transferir os coñecementos adquiridos á práctica artística, investigadora ou profesional mediante os recursos e metodoloxías adecuados.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE20	En) Capacidade para ordenar os pasos técnicos conducentes á realización dun traballo de investigación.	• saber • saber facer
CE21	Eo) Capacidade para distinguir obras de arte e traballos de investigación innovadores. Ep) Coñecemento dos modos de presentación pública do TFM.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Contidos**Tema**

Tema 1. Introducción a os modelos de investigación-creación interdisciplinares	1. O deseño de investigación en psicología de a arte. 2. A investigación-creación en a danza e a música
Tema 2. Cuestións prácticas en modelos de investigación-creación interdisciplinares	1- Deseños de investigación 2.- A práctica : exposición e defensa.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	4	8	12
Estudo previo	0	10	10
Traballo tutelado	8	8	16
Traballo tutelado	0	25	25
Presentación	2	6	8
Aprendizaxe baseado en proxectos	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases teóricas interactivas onde se desenvolven contidos formais
Estudo previo	Localización e lectura de fontes bibliográficas
Traballo tutelado	Resolución e debate de traballos ou prácticas baixo a dirección de o profesorado
Traballo tutelado	Elaboración de traballos teóricos-prácticos tutelados por o profesorado
Presentación	Exposición de traballos en o aula
Aprendizaxe baseado en proxectos	Proxecto

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Terase en conta a participación de o alumnado en a clase.
Traballo tutelado	Farase un seguimento de o proceso de o traballo de o alumnado tendo en conta o calendario programado.
Presentación	Valorarase a exposición e defensa de o traballo tendo en conta a argumentación, a claridade, a pertinencia e a coherencia de o contido mostrado. Terase en conta tamén a compostura, a utilización de a linguaxe formal-académico e a implicación en a defensa.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Valorarase o documento impreso.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas

Traballo tutelado	Terase en conta a participación en clase	30	CE2 CE7 CE9 CE10 CE15 CE16
Traballo tutelado	levará a cabo un seguimento do traballo do alumnado e valorarase o resultado e a entrega programada	20	CE2 CE7 CE9 CE10 CE12 CE13 CE16 CE17 CE18 CE20
Presentación	Valorarase a exposición e defensa do traballo tendo en conta a argumentación, claridade e pertinencia dos contidos así como, a linguaxe formal-académico utilizado, a compostura e a implicación na defensa	20	CE2 CE12 CE13 CE16 CE18 CE20 CE21
Aprendizaxe baseado en proxectos	Documento final	30	CE2 CE10 CE12 CE13 CE18 CE20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Se levará a cabo avaliación *contínua ao longo do desenvolvemento do curso.

Na convocatoria de Xullo só pódese acceder á puntuación por presentación e proxectos. Os outros apartados só se poden desenvolver durante o período de clase.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American Psychological Association, Publication Manual of the American Psychological Association, 6th Ed., American Psychological Association, 2010, Washington, DC

Campos, A., Manual de prácticas de psicología básica, Grupo Editor Universitario, 1988, Barcelona

Campos, A. (Ed.), Las imágenes mentales, Universidad de Santiago de Compostela, 1998, Santiago de Compostela

Bibliografía Complementaria

Denis, M., Las imágenes mentales, Siglo XXI, 1984, Madrid

PÉREZ-FABELLO, M. J., & CAMPOS, A., Dissociative experiences and vividness of auditory imagery, 2017, Creativity Research Journal, 29(2), 1-6. doi: 10.1080/10400419.2017.1303310.

PÉREZ-FABELLO, M. J., & CAMPOS, A., Dissociative experiences and vividness of auditory imagery, 2017, Creativity Research Journal, 29(2), 1-6. doi: 10.1080/10400419.2017.1303310.

PÉREZ-FABELLO, M. J., CAMPOS, A., & CAMPOS-JUANATEY, D., Is object imagery central to artistic performance?, 2016, Thinking Skills and Creativity, 21, 67-74. doi:10.1016/j.tsc.2016.05.006

PÉREZ-FABELLO, M. J., CAMPOS, A. & MEANA, J.C., Vividness and control of mental imagery and the components of in-depth drawing., 2014, Creativity Research Journal, 26, 244-247. doi: 10.1080/10400419.2014.901097

Recomendacións

Outros comentarios

TUTORÍAS NO DESPACHO 113

PROFA. MARÍA JOSÉ PÉREZ *FABELLO

Mércores de 13,00h a 14,30h

de 19,00h a 20,30h

Xoves de 9,00h a 11,00h

de 13,30h a 14,30h
